ISBN 978-953-95482-2-1

---

don Alojzije Bavčević

SVETA PRIČEST

AČIN DIJELJENJA I PRIMANJA TIJELA KRISTOVA

don Alojzije Bavčević

SVETA PRIČEST

NAČIN DIJELJENJA I PRIMANJA
TIJELA KRISTOVA

Izdavač:
don Alojzije bavčević

Urednik:
don Alojzije Bavčević

Lektorica:
S. Marija od Presvetog Srca
(Anka Petričević)

Tisak:
Dalmacija papir Split

CIP - katalogizacija u publikaciji
SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA
U SPLITU

UDK 265.3

BAVČEVIĆ, Alojzije
Sveta Pričest način dijeljenja i primanja Tijela Kristova / Alojzije
Bavčević. - 2. popravljeno izd.; Vepric : vlast. nakl., 2017.

ISBN 978-953-95482-2-1

1. Euharistija

140928055

SVETA PRIČEST
NAČIN DIJELJENJA I PRIMANJA TIJELA KRISTOVA

Dajući Euharistiji svu važnost koju ona zavrjeđuje i pomno pazeći da ne umanjimo bilo koju od njezinih dimenzija ili zahtjeva, pokazat ćemo da smo uistinu svjesni veličine toga dara ... Nema opasnosti da će se pretjerati u skrbi za to Otajstvo, jer je u tom Sakramentu sadržano cijelo otajstvo našega spasenja.

Papa sv. Ivan Pavao II. (Ecclesia de Eucharistia, 61)

1. Ovim ne želim kazivati o uzvišenosti sakramenta Pričesti, nego samo ukratko pokazati **kako se kroz kršćansku povijest dijelilo i primalo Tijelo Kristovo, kako to biva danas, s posebnim naglaskom na način dijeljenja i primanja, kako se to obično kaže - „Pričesti na usta“ i „Pričesti na ruku“**. O Pričesti s Krvlju Kristovom ovdje posebno ne govorim, premda se u nekim vremenima i u nekim zajednicama prakticirala i danas se prakticira kao “Pričest pod obje Prilike”, na više načina. - Odmah, naime, treba reći: ***pojam „Pričest na usta“ i „Pričest na ruku“, koji je u redovitoj uporabi, zapravo ne odgovara onom što se time hoće reći.*** Pričest je zapravo primanje Tijela i Krvi Gospodnje, uzimanje udjela (biti pri-česti) u tome, čin kojim se u usta stavlja i jede njegovo Tijelo i pije njegova Krv. ***U tom je smislu svako primanje Tijela i Krvi Gospodnje zapravo Pričest na usta.*** Smiješno je pitati hoće li objed biti na usta ili na ruku. Ne događa se sveta Pričest onda kad se nekoj osobi stavlja posvećeni Kruh na ruku, nego kad ga ona blaguje. ***Ali zbog već uvriježenog izraza „Pričest na usta ili jezik“ i „Pričest na ruku“- ovdje tako pišem.***

2. Iznosim uglavnom **zapisane i viđene činjenice**. Veoma malo, negdje usput i više na kraju, donosim i neka ***osobna razmišljanja***. Da se na pojedinosti može pozvati u razglabanju, stavljam tekst **u *brojeve***. Neke

dijelove naglašavam ***masnijim slovima***, da se lakše uoči što je, po mojem viđenju, značajnije i da se može letimično čitati (kako se u praksi to često i čini).

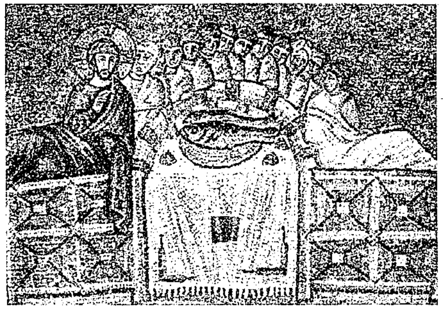

Najstarija slika Posljednje večere
Mozaik iz Ravene
(Sv. Apolinar Novi), V. stoljeće

3. Sveta Pričest počinje s **Posljednjom večerom**. Kako je Isus pričestio svoje učenike? Neki tvrde da je Isus na Posljednjoj večeri dao učenicima sveto Tijelo na ruku. Ali ***ne znamo sigurno kako je Isus dao razlomljeni Kruh učenicima***. Može se naime zapaziti da je Isus na Posljednjoj večeri Judi dao zalogaj, kako kaže očevidac Ivan, tako da je zalogaj prije zamočio u zdjelu (Iv 13,26). Znači da mu je zalogaj stavio u usta. To je nama danas nešto neobično, ali vjerojatno za Isusovo vrijeme nije. A možda je to Isus činio i drugim učenicima za vrijeme večere? Možda je to nešto značilo? Kažu, da je ***u semitskoj kulturi običaj da gostoprimac, iz počasti, gostu u usta stavlja komadić hrane***. Možda je tako dao i svoje Tijelo? - No ipak, ***vjerojatno je Isus dao učenicima razlomljeni Kruh u ruke***. Ali, ako je Isus učenicima dao razlomljeni Kruh u ruke, dao im~~a~~ ga je ***kao onima koji će to isto činiti kao službenici Euharistije, njemu na spomen***. I kroz svu tradiciju Crkve oni koji to kao takvi čine njemu na spomen, ***svojim rukama dotiču, primaju i daju njegovo Tijelo***. Tako da je bespredmetno govoriti kako i danas treba vjernicima dijeliti Pričest na ruku, zato jer je tako Isus činio na Posljednjoj večeri. Ostavimo u ovom pitanju Posljednju večeru, jer kad bismo pošli nju imitirati, trebalo bi danas štošta prepraviti.

4. Sigurno, nikada se **Pričest u pravilu nije uzimala, nego primala**. *Uzmite* može značiti: *Uzmite iz moje ruke*, ali može značiti i u smislu *Tolite*: *Eto vam tu u košari pa uzmite, pa se poslužite*, ili čak: *Uzmite tamo, bilo gdje i bilo od koga*. U trgovinama, samoposlugama ne kažemo da primamo nego da uzimamo (*Uzeo sam 2 kg kruha i l mlijeka*). A *Primite* je više u značenju: *Uzmite iz moje ruke, prihvatite ovo što vam pružam*. *Uzmite* više označuje aktivnost primatelja, a *Primite* više aktivnost davatelja, odnosno neposrednost između onoga koji daje i onoga koji prima. Jer, **nijedan se *sakrament ne uzima, nego ga se prima***. Sakramenti su milosni **darovi Božji** koji se kao takvi i primaju. Nitko ne kaže da je krštenje *uzeo, nego primio*. Svećenik ne govori: *Ti se krstiš (pereš)*, nego: *Ja te krstim*. Kad daje haljinu i svijeću govori: *Primi bijelu haljinu*, *Primite svjetlo Kristovo*. Isus je rekao apostolima (Iv.20,22): *Labete Pneuma Hagion, Accipite Spiritum Sanctum*, što sigurno ne ćemo prevesti sa: *Uzmite Duha Svetoga. U sv. Potvrdi čujemo: Primi pečat dara Duha Svetoga.* Biskup ređenicima govori: *Accipe Evangelium - primi Evanđelje, Accipe oblationem - primi prinos*. Novozaređenom biskupu se kaže: *Accipe mitram - primi mitru*. I svaki će ređenik reći da je primio, a ne uzeo sveti red. Kao što nitko neće reći da je *uzeo bolesničko pomazanje*. Tako ono Isusovo s posljednje večere: *Labete fagete, Accipite (sumite) et manducate*, više bi odgovaralo prevesti sa: *Primite (prihvatite) i jedite*, nego: *Uzmite i jedite*. U staroslavenskom smo imali: *Primite i jadite*, što sigurno više odgovara. Tako, kako ćemo vidjeti, nikada u povijesti Crkve nije bilo dozvoljeno, osim u posebnim okolnostima, da laici sami uzimlju Tijelo Kristovo i njegovu Krv. Uvijek su za to bili određeni posvećeni službenici koji su davali, dijelili. Kao što je Isus pri umnažanju kruha rekao apostolima: *Dajte im vi*.

5. A kako se dijelilo i primalo, pogledajmo malo **kroz povijest Crkve**. ***Praksa pričešćivanja kroz prva njezina stoljeća bila je različita***. Uglavnom se može reći da je Crkva nastojala kroz cijelu povijest ***s velikim poštovanjem dijeliti i primati ovaj najuzvišeniji Sakrament***. A što se tiče samog načina pričešćivanja moglo bi se reći, onako najopćenitije, da se kroz prvih sedam ili osam stoljeća pričešćivalo na ruku, a kasnije na usta. Ali, kako će se kasnije vidjeti, **to u početku nije bila Pričest na ruku kakva je danas.** Uvijek se Tijelo Kristovo primalo na desnu ruku. Prateći razvoj Crkve mora se reći i to, da je Pričest na ruku i u prvim stoljećima postajala sve više iznimka. To se lako iščitava kad se prate reakcije pojedinih crkvenih ljudi, osobito papa, u različitim okolnostima života Crkve. Za vrijeme progonstva nosilo se svete Prilike kućama, ili osuđenicima u zatvor. Monasi su u pustinjama sami svojim rukama primali i davali Tijelo Kristovo. Ali to se uvijek na neki način smatralo iznimkom.

6. Čitamo kod svetih Otaca i crkvenih pisaca kako se odnos prema ovom uzvišenom Sakramentu nije baš uvijek poštivao. Tako povjesničar Tertulijan iz Kartage (160.-225.) tuži se na kršćane koji, „odlazeći od idola, idu u crkvu i dižu Bogu ruke koje su dizali protiv Boga; dižu prema Gospodnjem Tijelu ruke koje su pravile idole (prema „De idololatria"). - A Novicijan, kršćanski teolog iz Rima (u III. stoljeću) smatra da je „za svaku osudu onaj koji, vraćajući se sa svete službe i noseći prema običaju sa sobom Euharistiju, sveto Gospodnje Tijelo naokolo nosa, i ne vraća se odmah svojoj kući, nego odlazi na priredbu". - Ili, sv. Ćiril Aleksandrijski (370.-444.) koji „odbacuje kao ludost mišljenje onih koji su govorili da Euharistija ništa ne doprinosi posvećenju, ako nešto od nje preostane za drugi dan". - Bilo je i kasnije različitih nepriličnih slučajeva, da su se, primjerice, svete prilike nosile kao magijski znak oko vrata, u torbi, nosile u krevet, u zid kuće, vinograde... Tu je i veliki utjecaj mnogih heretika koji su nijekali Isusovo božanstvo, tako da je i to bilo uzrok da se i poslije završetka progonstva, nakon 313. godine, i u normalnim okolnostima Pričest na ruku dugo zadržala. Zna se da su se arijevci pričešćivali na ruku, stojeći na nogama. Arijevsko krivovjerje je osuđeno na saboru u Niceji 325. godine, a ono je bilo zahvatilo gotovo cijelu Crkvu. Zna se da je car Konstantin II. (336-361) progonio biskupe naklonjene arianizmu. Uostalom, Crkva još nije bila organizirana, bile su velike udaljenosti, slabe komunikacije, seobe naroda. Sloboda vjeroispovijesti poslije 313. godine učinila je Crkvi mnogo dobra, ali i uvela u nju dosta slabih kršćana. - Često se čuju velike pohvale o životu kršćana u prvim stoljećima, ali uvijek je bilo zabluda u vjeri pa i nereda u sakramentalnim obredima. To čitamo već u Djelima apostolskim.

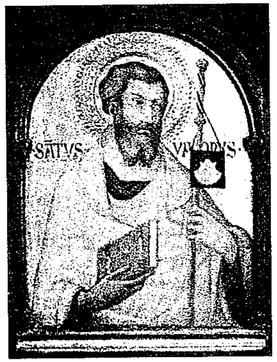

7. U liturgiji **sv. Jakova**, prvog jeruzalemskog biskupa, svećenik je prije Pričesti molio: *Neka nas Gospodin blagoslovi i učini dostojnima primiti neokaljanim rukama upaljenu* ***žeravu stavljajući je u usta vjernicima*** *(Mansi I, 653).* Neki osporavaju autentičnost ovog teksta.

8. U **Didache** (70.-90.) čitamo: *Neka svatko pazi...* ***da nijedan komadić ne bi pao*** *i izgubio se, jer je to Tijelo Kristovo, koje treba blagovati a ne razbacivati.*

9. **Sv. Justin** (100.-166.) opisuje svetu službu: *Starješina završava molitvu i zahvalu a sav narod kliče Amen. Kad starješina završi zahvalu i sav narod prihvati, oni koje mi zovemo* ***đakoni dijele svakome*** *nazočnome od prikazanog kruha i vina i vode* (Prva apologija 13,47 i 65-67).

10. **Sv. Siksto I.** papa (oko 117.-136.) piše: ***Svete Tajne ne smiju dirati drugi*** *nego oni koji su posvećeni Gospodinu, da se Gospodin ne razljuti nad tolikom drskosti, te nametne nevolje svome puku, te tako oni čak koji nisu pogriješili trpe i stradaju od zla, jer vrlo često pravedni stradaju za bezbožne* (Liber pontificalis I, 57; Mansi 1.653).

TERTULIANO DE CARTAGO

11. Povjesničar **Tertulijan** iz Kartage (oko 160.-oko 225.) zabilježio je da su kršćani sakrament Pričesti ***čuvali u svojim domovima, odnoseći se prema njemu s posebnim poštovanjem***. Kaže da se u III. stoljeću pričešćivalo stojeći i na ruku. Veli: *Veoma pažljivo bdijemo da nešto iz kaleža ili kruha ne bi palo na zemlju* (De Corona militum 3; PL 2,99). U istom spisu veli: *Sakrament Euharistije mi primamo iz ruke ne nekog drugog nego predstojnika.*

12. **Sv. Hipolit** (170.-255.) piše: *Neka svatko pazi* ***da ne bi koji komadić pao ili se izgubio****, jer je Tijelo Kristovo koje trebaju vjernici jesti i ne smije se razbacivati* (Trad. Ap. 32; PG12, 391). Zapisao je kako Euharistiju treba čuvati u čvrstoj, neprobojnoj kutiji.

13. Slično **Origen** (185.-254.) kad upozorava: *Vi koji ste običajni sudjelovati u Božanskim tajnama, kada uzimate tijelo Gospodnje,* ***čuvajte ga sa svom pažnjom i velikim poštovanjem,*** *da ni najmanji dio ne padne na pod, da se ne rasipa ništa od posvećena dara. Vjerujte i to s pravom da griješite, ako nešto iz nemarnosti padne na pod (In Exod. Hom. XIII, 3; Migne, PG 12, 391).*

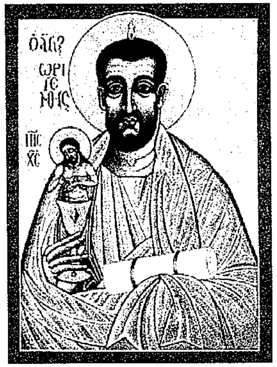

14. **Sv. Eutihijan,** papa (275.-283.) u svom *Nagovoru svećenicima* zabranjuje laicima nošenje posvećenih prilika bolesnicima, kako ih ne bi doticali rukama: *Neka se nitko* ***ne usudi predati Pričest svjetovnjaku*** *ili ženi kako bi ih odnijeli bolesnicima* (PL 5, 163-168).

15. **Sv. Bazilije**, biskup Cezareje (330.-379.) kaže: *Nipošto nije nešto teško* ***ako u vrijeme progona bude netko prisiljen, jer nije prisutan svećenik ili liturg, Pričest uzeti vlastitom rukom****, jer to dokazuje dugotrajan običaj. Svi monasi po pustinjama čuvaju kod kuće Pričest, sami sebe pričešćuju ...I u crkvi svećenik pruži česticu i sa svom je vlašću drži onaj koji ju je primio,* ***te je tako vlastitom rukom prinosi ustima*** (Pismo Pelagiji, 93, PG 32, 483-486).

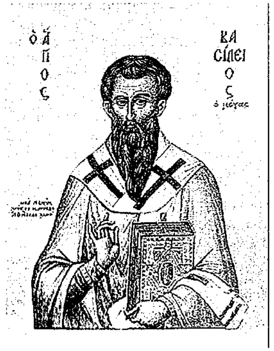

16. **Sv. Damas**, papa (366.-384.) zabranjuje običaj držati privatno Božansku hranu: ***Oblationes sub dominio laicorum detineri vetat*** (Usp. Regesta, 931).

17. **Sv. Atanazije** (oko 295.-373.) svjedoči da je trebalo *prije Pričesti oprati ruke* (Ep. Heot., 5). I **Pričest se primala uvijek na desnu ruku.**

18. **Sv. Efrem** (306.-oko 373.) piše: *Jedite ovaj kruh i* ***ne prezrite njegove komadiće****. Najmanji komadić ovoga kruha može posvetiti tisuće i tisuće i dostatan je da dade život svima koji ga blaguju* (Sermo In Hebdomada sancta 4,4).

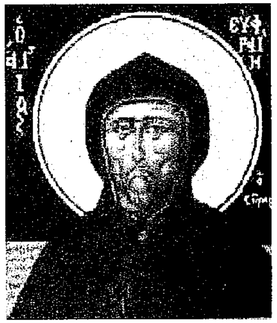

19. Poznate su riječi **sv. Augustina** (354.-430.): ***Nitko neka ne jede od ovoga Tijela, ako se prije nije klanjao***. *Griješimo ako se ne klanjamo* (Enarrationes in Psalmos 98,9).

20. **Sv. Ćiril Jeruzalemski** (315.-387.) govori: *Budi pažljiv da ti ne propadne ništa od Tijela Gospodnjega.* ***Ako pustiš da nešto padne, moraš smatrati kao da si odrezao jedan od svojih udova.*** *Reci mi, molim te, ako ti netko dade zrnca od zlata, ti ćeš ih držati s velikom brigom i ljubavlju, da ne izgubiš ništa. Zar se nećeš brinuti s velikom pažnjom, da ništa, ni najmanja mrvica Tijela Gospodnjega ne padne na zemlju, jer je mnogo vrjednije od zlata i dragulja.* Isti govori vjernicima: *Kad se približavaš oltaru, ne žuri …* ***Lijeva ruka neka bude kao prijestolje onoj koja će primiti Kralja te udubljenom rukom primi Tijelo Kristovo odgovarajući Amen*** *… Ne pružaj ruke, nego učini jedan znak poklona i štovanja približavajući se kaležu Krvi Kristove* (Catech. Myst. 5,21; PG 33,1123,1126). – Čudno je da se u nastavku govori o veoma neprimjerenom primanju Krvi Kristove, opisujući posvećivanja očiju, usana i osjetila Krvlju Kristovom. (Ali možda je ovaj drugi dio jedna interpolacija, nešto što je netko drugi kasnije dodao tekstu sv. Ćirila).

21. **Sv. Jeronim** (347.-420.) piše: *Kad mi idemo primiti Tijelo Kristovo, onaj koji vjeruje to razumije, i kad puštamo* ***da neki dio padne na zemlju, sami sebe stavljamo u opasnost*** (In ps. 147,14).

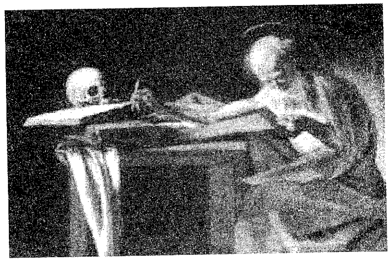

22. **Sv. Ivan Zlatousti** (349.-407.) kaže: *Ne vidite li kakvom žudnjom* ***novorođenčad priljubljuje svoje usne grudima majke?*** *I mi se također približavamo k ovom svetom stolu i grudima ovog duhovnog pića, dapače s još većim žarom od dojenčadi* (In Joan. Hom. 82,5).

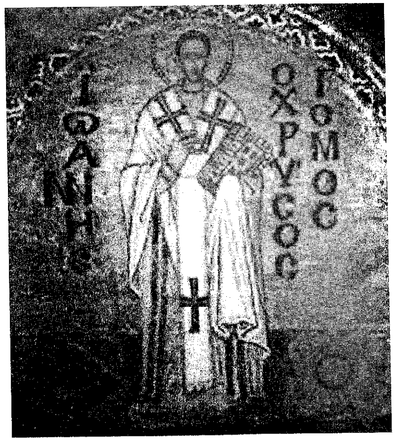

23. **Teodor Mopsuetski** (oko 350.-428.) je posebni svjedok kako je to bivalo u sirijskoj crkvi oko 400. god.. Piše: *Zatim se svatko od nas približava očiju spuštenih i sa rukama ispruženim.* ***Desna se ruka pruža da primi prinos koji se daje, i s time pokazuje veliko poštovanje (Kateheze…)***. - U sirijskoj Crkvi laici su se dakle u to doba pričešćivali sa svoje desne ruke.

24. **Na saboru u Saragozi** 380. god. u kanonu III. bilo je određeno ***izopćenje onih koji su sebi dozvoljavali postupati sa svetom Euharistijom kako se to radilo u vrijeme progona***, *vrijeme kad su se i laici mogli naći u nuždi da je diraju svojim rukama* (Notitiae Conciliorum Hispaniae, Salamanca, 1686, 495).

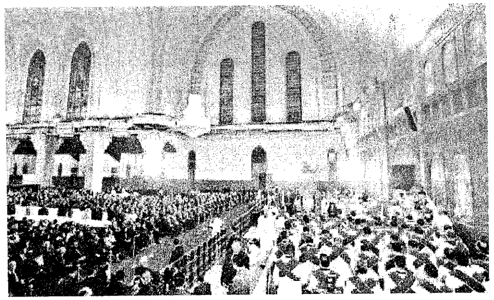

25. U liturgijskoj tradiciji **Egipatskih Kopta** čitamo napomenu: ***Nema razlike između velikih i malih komada euharistijskog kruha***, *čak i oni najmanji što se ne mogu ni vidjeti zaslužuju isti poklon i imaju isto dostojanstvo kao i čitav kruh (Denzinger I, 96).* U jednom starom **Ordo communionis** liturgijske tradicije koptske Crkve bilo je određeno: *Svi se* ***prostru po zemlji, veliki i mali, i tako počinje dijeljenje Pričesti.***

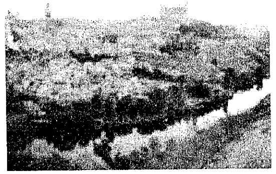

26. Na prvom **saboru u Toledu** (400.) određen je u kanonu XIV. način pričešćivanja: *Tijelo Gospodnje* ***neka se onome koji se pričešćuje položi u usta (Hist. eccl. VI, 9; PG 20, 656).***

27. Papa **Inocent I** (401.-417.) u pismu Decenciju, biskupu u Gubbio, tvrdi kako je svima obveza poštivati tradiciju rimske Crkve, jer ona dolazi od samoga Petra, prvoga pape. Na **sinodi u Rimu** (404.), koju je on vodio, ***određuje se obred Pričesti na jezik*** (Mansi X, 1205).

28. Papa **sv. Lav Veliki** (440.-461.) piše u "Govoru 5": *Ustima se uzima što se vjerom drži* (usp. PL 54, 1385). To ne određuje način pričešćivanja, ali označuje svetost Sakramenta.

29. **Cesarije iz Arlesa** (470.-542.) tvrdi da se ***Pričest prima na golu ruku, a žene na ruku pokrivenu bijelim platnom*** *... Svi muškarci koji se žele pričestiti* ***moraju oprati ruke****, a sve žene moraju nositi platno na koje primaju Tijelo Kristovo* (Sermo, 227,5).

30. Papa **sv. Grgur Veliki** (590.-604.) govori o papi Agapitu (535.-536.), kako je *otišavši u Carigrad ozdravio gluhonijemog tako da mu je* ***Tijelo Gospodnje stavio u usta*** (Dijalozi III, 3). A za samog papu Grgura životopisac đakon Ivan svjedoči, da je ***laicima Pričest dijelio u usta (PL 75,103).***

31. U **Ordines Romani** za VI. i VII. stoljeće govori se *da se još uvijek sveta* ***Pričest dijeli na desnu ruku.***

32. Ima jedno staro prikazivanje Pričesti apostola u **Codex Rossano** iz VI. stoljeća, kako apostoli primaju ustima sveto Jelo.

33. 692. god. u Carigradu, **na sinodi in Trullo**, u kanonu 101. točno se određuje ***da se Pričest prima na ruke koje su u znaku križa.*** Ova sinoda nije potvrđena u Rimu.

34. **Sinoda u Rouenu** (649.-653.) u svom drugom kanonu ***zabranjuje služitelju Euharistije da stavlja posvećene prilike na ruke pričesnika***, svjetovnjaka: *Prezbiter neka također pazi da ih (vjernike) pričešćuje iz vlastite ruke;* ***neka nijednome svjetovnjaku niti ženi ne stavlja Euharistiju u ruke, nego samo u usta*** *uz ove riječ: Gospodinovo Tijelo i Krv bilo ti na*

oproštenje grijeha i na život vječni. Ako netko to prekrši, neka se ukloni od oltara, budući da prezire svemogućega Boga i obeščašćuje ga, koliko to do njega stoji (Mansi X, 1099-1200).

35. Jedanaesti **sabor u Toledu** (675.) zaprijetio je ***kaznom ekskomunikacije onome koji bi pokušao nakon Pričesti izvaditi Tijelo Kristovo iz usta.***

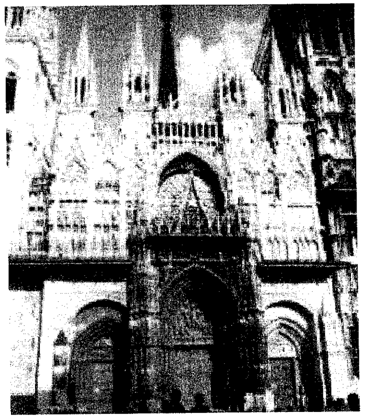

36. **Sv. Beda Časni** (oko 673.-735.) govori *o nekom monahu koji pred smrt* ***držeći Euharistiju u svojim rukama*** *tražio oproštenje od braće u zajednici.*

37. **Sv. Ivan Damaščanski** (oko 676.-749.) potiče vjernike: *Približavamo se Njemu žarkom željom i primamo Tijelo i Krv raspetog Gospodina* ***otvorenim rukama, s jednom na drugoj u obliku križa.*** -

III. carigradski koncil (680.-681.) za vrijeme pape Agatona i Lava II. zabranjuje vjernicima pričešćivati se vlastitim rukama i prijeti izopćenjem onome koji bi to pokušao (Mansi XI, 969).

38. **Sinoda u Cordobi** (839.) osudila je sektu tako zvanu *casiani*, zbog njezina odbijanja da prima ***svetu Pričest ravno u usta.*** (usp. J.A. Jungmann, Missarum solemnia, Eine genetische Erklarung der römische Messe, Beč 1948. II, 436).

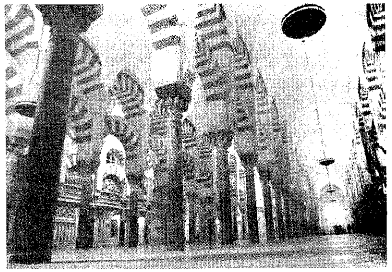

39. Kako donosi povjesničar **Henrique Leclerq** u svom *Rječniku kršćanske arheologije* (u članku *Pričest*): ***Poslije Konstantinova mira završava praksa pričešćivanja na ruku.*** *Poslije progonstva zadržala se još tu i tamo, a što je crkvena vlast smatrala zloporabom, jer se protivilo običaju apostola.* - Liturgičar **Mario Rigetti** (Madrid, 1955, t.2) kaže da se Pričest na usta bila *veoma proširila kod Grka* ***već od početka IV. stoljeća, a i drugdje od VI. stoljeća.*** - Liturgičar **Klaus Gamber ("Ritus Modernus", Regensburg, 1972, 30)** tvrdi: ***Pričest na ruku u Crkvi ukinuta je u V. i VI.*** *stoljeću, jer su nastali neredi.* - **Adolf Adam**, profesor liturgike piše: ***Pričest na ruku je bila do IX. stoljeća,*** *od tada na usta.* - Kod **P.Tomislava Šagija** čitamo: *Običaj* ***davati Pričest na usta pojavio na grčkom istoku već u IV. stoljeću, a u Galiju došao u VII., ali općenit je postao tek u IX. stoljeću.*** *Tako da nalazimo sliku u Metzu (oko 850.) sa prikazom Pričesti na ruku. Ali sabor u Rouenu god. 878. naređuje,* ***da se pričešćuje na usta.*** *- Liturgičar* **Otto Nussbaum** pak donosi da je *od 800. god.* ***Pričest na ruku privilegij klera.*** - Mons. **Athanasius Schneider** pak svjedoči da se ***Pričest na usta počela dijeliti skoro svuda već pri kraju patrističkog doba****, barem od VI. stoljeća.*

40. Kako se vidi, **ne može se odrediti sigurno** kada i gdje i kakva je bila praksa načina pričešćivanja u prvim stoljećima kršćanstva. Ali je očito da je Crkva od početka imala **veliko strahopoštovanje** prema ovom Otajstvu, i da je malo po malo došla do načina primanja sv. Pričesti od samih prezbitera ili đakona i to ravno u usta vjernicima. Zanimljivo je, ako ne i poticajno, da se ne može dokazati da su pape u Rimu pričešćivali na ruku. - Ali je sigurno da sam **način pričešćivanja na ruku nije nikada bio kao ovaj danas. Uglavnom se pričešćivalo na desnu ruku kao patenu, i s ruke uzimalo ravno u usta.** Veoma se pazilo na vanjsko izražavanje poklona i da se ne izgubi koji dio posvećenog kruha. Žene su negdje morale imati platno na desnoj ruci.

41. **Sv. Toma Akvinski** (1225.-1274.) kaže, da se svete Prilike smiju **doticati samo s posvećenim rukama**, osim u slučaju nužde: *Svećeniku pripada podjela Tijela Kristova zbog toga što je svećenik posrednik između Boga i ljudi. Ovaj Sakrament iz strahopoštovanja smije doticati posvećeni stalež. Budući da su hostije i kalež posvećeni, isto tako i ruke svećenika da ovaj sakrament dotiče. Stoga* ***nikome drugome nije dozvoljeno doticati*** *..., osim u prijekoj potrebi* (Usp. Summma Theologica, III, 9, 82, a.3).

42. Početkom XIII. stoljeća negdje je bio običaj da dva akolita pred pričesnike koji su klečali drže dugo bijelo platno. A od XVI. stoljeća to se platno stavljalo na jednu klupu između prezbiterija i lađe, od čega je onda nastala pričesna klupa. Tako se **Pričest na usta zadržala sve do XVII. stoljeća**. A zatim se opet počela stavljati na ruke pričesnika, ali tako da se ne dotiču svete prilike. Da bi se izbjegnulo svetogrđe, svaki je pričesnik morao pokriti ruke čistim, bijelim rupčićem. Svetu hostiju se uzimalo ravno u usta. Posebna pažnja je bila iskazana euharistijskim česticama lizanjem rupčića. Ali ubrzo se to pokazalo nepraktičnim i koncem XVIII. stoljeća opet se vraća na stari način pričešćivanja, **klečeći i na usta**. I tako je uglavnom bilo sve do sredine XX. stoljeća.

43. U prvoj **Knjizi protestantske molitve**, koja je bila namijenjena Englezima god.1549. **nastavlja se s praksom primanja Pričesti na koljenima i na jezik**. To je bio jedan od detalja što je uzrokovao nezadovoljstvo radikalnih reformatora, među kojima Nijemca Martina Bucera, koji je imao snažan utjecaj na liturgijski rad Tomasa Cranmera, auktora rečene Knjige molitava. U kritici knjige god.1559. Bucer je kasnije pisao: *Nema sumnje da je običaj ne stavljati ove sakramente u ruke vjernika uveden zbog dvostrukog praznovjerja: u prvom redu jer se želi pokazati krivo poštovanje prema ovom sakramentu, i drugo obijest pakosnih svećenika koji reklamiraju jednu veću svetost s obzirom na druge osobe, snagom posvetnog ulja.* Bucer je bio još odrješitiji: *Sva rimska praznovjerja protiv Krista moraju se ukinuti, sakrament mora biti postavljen u ruke laika.* - Kad je revidirana Knjiga engleskih molitava bila objavljena god.1552., ne samo da nije imala „crnu rubriku", **nego je uvela praksu Pričesti na ruku**. Tako je odbačeno katoličko vjerovanje da postoji bitna razlika između kruha euharistijskog i kruha običnog, bitna razlika između svećenika i laika. - ***U protestantskim sredinama pričešćivalo se na ruku već od XVI. stoljeća.*** Dok je sam Luter bio zadržao običaj pričešćivanja na način katoličke Crkve, Zwingli, pa za njim ***Kalvini, prvi su počeli nijekati pretvorbu i dijelili Pričest na ruku.*** A kasnije su to činili i drugi protestanti. Zanijekali su transubstancijaciju, kao da taj Kruh obični kruh, a ujedno su zanijekali sv. red, tako da su služitelji Euharistije obični laici.

44. **Tridentinski koncil** (1545.-1563.) u VIII. poglavlju dekreta o presv. Euharistiji kaže: *U blagovanju Sakramenta uvijek je bio običaj u Crkvi* ***da svjetovnjaci primaju Pričest od svećenika,*** *a svećenici celebranti da sami sebe pričeste. Taj običaj,* ***budući da potječe od apostolske predaje****, treba s pravom zadržati* (D-S, 1648). *Tko poriče da u Presvetom sakramentu Euharistije nije u pojedinim česticama cijeli lik Isusa Krista prisutan, neka bude izopćen* (DH, 1653).

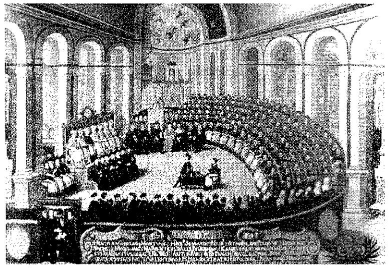

45. **Temeljne su, dakle, istine naše vjere o Euharistiji ove:** 1/ Krist je stvarno i potpuno ***prisutan*** u posvećenom kruhu i vinu (D, 883); 2/ On je prisutan ***u svakom dijelu*** posvećenog kruha i vina (D, 885); 3/ On je stvarno prisutan u posvećenom kruhu i vinu ***i prije i poslije nego se uzmu, te u hostijama ili partikulama koje se čuvaju poslije slavlja*** (D, 886 i 889).

46. Sigurno je **masonski plan** uništenja Crkve imao poseban utjecaj i na Euharistiju. Čini se da je i moderni način primanja Tijela Kristova u tom planu, kako bi se moglo ponižavati uzvišenost ovog Sakramenta, bez obzira koliko on u tome imao uspjeha.

47. **Veliki katekizam pape sv. Pija X.** jasno govori o stavu crkvenog učiteljstva glede načina na koji treba primati svetu Pričest. Čl. 642 veli: *U času kad pristupamo sv. Pričesti* treba ***klečati****, osrednje podignute glave, očiju skromno okrenutih prema svetoj Hostiji, a usta dovoljno otvorena i jezik malo podi-*

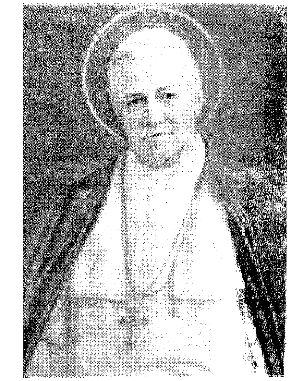

gnut na usnama. Čl. 643: ***Pliticu*** *ili podložak treba držati tako da prihvati svetu Česticu, ako se dogodi da padne. Čl. 644: Moramo se pobrinuti da sv. Hostiju* ***progutamo što prije*** *možemo i da neko vrijeme ne pljujemo. Čl. 645: Ako se sv. Hostija zalijepi za nepce, treba je* ***odlijepiti jezikom a nikada prstom.***

48. **U vrijeme pape Pija XI**. Kongregacija za disciplinu sakramenata objavila je ovo ozbiljno upozorenje: *U službi sakramenta Euharistije* ***treba biti veoma pažljiv, da ne propadne ni jedan komadić posvećene hostije****, jer je u svakome prisutan Krist...da se komadići olako ne odjeljuju od hostije i ne padaju na pod, gdje se, strašno je to reći,* ***mogu naći pomiješani s nečistoćom i biti pogaženi****. (AAS 21, 1929, 635).*

49. **Papa Pio XII.** u enciklici **Mediator Dei** (20. studenoga 1947.) reče onima koji hoće na silu ponovno uvoditi stare obrede: *Ne bi bio motiviran ispravnom i razboritom revnošću onaj koji bi se htio vratiti drevnim obredima i običajima, odbijajući* ***nove propise koji su doneseni voljom Božje Providnosti i zbog promjenljivih okolnosti.*** *Takav način razmišljanja i djelovanja, naime, ponovno oživljava* ***pretjerani i nezdravi arheologizam*** *... Stari običaj nije, radi same svoje starosti, bolji niti sam u sebi niti za kasnija vremena ...* ***Vraćanje na početke je u stvari protupovijesno****, nije napredak nego jedan anakronistički nazadak (Mediator Dei, 47-49)*

50. **Papa Pavao VI.** je 25. siječnja 1964. izdao motuproprij ***Sacram Liturgiam*** u kojem određuje da se koncilska konstitucija **Sacrosanctum Concilium** ima primijeniti u liturgijskim knjigama. Naredio je da se ne uvodi ništa u praksi dok te knjige ne izađu. - Iste je godine ustanovljeno ***Vijeće za provedbu konstitucije o svetoj liturgiji****,* kojemu je predsjedao kard. Giacomo Lercaro, a poslije 1968. kard. Benno Gut. Iz toga se formirala ***Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata***, kojoj je tajnik bio mons. Annibale Bugnini.

51. Često se čuje kako je **II. vatikanski sabor** dopustio Pričest na ruku. Ali ***baš nigdje u njegovim dokumentima nema ništa o Pričesti na ruku. Uostalom*** kao ni o Pričesti na nogama, ni o odbacivanju pričesnih klupa iz crkve, pa ni o okretanju svećenika prema narodu ... Sve su to, blago rečeno, već onda bile „svete želje“ pojedinih liturgijskih reformatora. Samo je, poslije Sabora, bila preporuka svetog Oca da se onim vjernicima koji ne mogu kleknuti dade Pričest na nogama. A već za vrijeme sabora počeli su **neki svećenici u Nizozemskoj pričešćivati na ruke**. Nije ni čudno da je baš tu počela ta novost. U to je vrijeme izašao famozni **Nizozemski katekizam** (s imprimaturom kard. Afrinka), koji je i kod nas bio preveden. O prisutnosti Kristovoj u hostiji govori: ***Krist je prisutan sve dok postoji nešto što dobar osjećaj može još zvati kruhom ...veoma mali komadići koji ostaju na oltarniku nisu ... prisutnost Krista.*** Taj Kruh, u tumačenju ovog katekizma, ne treba shvatiti u smislu fizičkom nego antropološkom. U pozadini te zablude stoji moderni filozofski svjetonazor prema kojemu se ***substancija ne određuje prema naravi stvari nego prema njezinoj funkciji***. Pa kako sitne čestice više ne vrše funkciju Prilika, tada same Prilike prestaju. - To je dakako velika zabluda i na granici je s herezom. Na nekim mjestima u tom Katekizmu, dakako, osjeća se ***utjecaj protestantizma***. Reakcija iz Rima bila je potrebna i trebalo je umetnuti mnoge ispravke (14 većih i 45 manjih). Može se sa sigurnošću reći da ***Pričest na ruku vuče, barem djelomično, svoje korijene od nizozemskih kalvinista*** iz XVII. stoljeća.

52. **Godine poslije II. vatikanskog koncila** bile su nemirne godine. Studentski nemiri u Njemačkoj, Francuskoj, Sjedinjenim Državama. Početak kineske kulturne revolucije s milijunima mrtvih. To su godine novih teoloških pravaca i novih moralnih promišljanja. Govorilo se o dokidanju celibata, skidalo svećeničko i redovničko odijelo, pravili su se različiti liturgijski pokusi. A što je najgore u to je vrijeme mnogo svećenika i redovnika napustilo svoj poziv. Jednom riječju: ***Opći nemir u Crkvi i u svijetu***. Poznate su riječi pape Pavla VI.: Iz *neke pukotine je* ***ušao sotonski dim u hram Božji*** *... Vjerovalo se da će poslije Koncila doći sun-*

čani dan za povijest Crkve. A došao je naprotiv dan oblaka, nevremena, mraka, traženja, nesigurnosti (29. lipnja 1972., homilija na blagdan ss. app. Petra i Pavla).

53. **Papa Pavao VI. je očito bio protiv prakse pričešćivanja na ruku.** Tražio je od svećenika u Nizozemskoj povratak na prijašnji način. Ali to nije urodilo plodom. U svojoj enciklici **Mysterium fidei,** od 3. rujna 1965., u dijelu koji govori o iskazivanju kulta latrije Sakramentu Euharistije, kaže: *Ne smije se zaboraviti da su se u starini vjernici, bilo trpeći strahote progona bilo boraveći u pustinji u samoći monaškog života, pričešćivali svaki dan* ***uzimajući Pričest svojim rukama, kad nije bilo svećenika ili đakona. Ovo ne spominjemo zato da bi se imalo nešto mijenjati u načinu čuvanja Euharistije ili primanja svete Pričesti,*** *i što je poslije bilo u crkvenim zakonima propisano i sada je na snazi, nego da nas ispuni radošću činjenica što je vjera Crkve uvijek ista (br. 62).*

54. 12. listopada 1965. **Vijeće za provedbu konstitucije o svetoj liturgiji** *žarko je molilo* nizozemskog kardinala Bernarda Jana Afrinka, ***da se vrati na tradicionalni način pričešćivanja (Bugnini, La riforma liturgica, Roma 1983,623).*** - Ali to je bilo uzaludno.

55. 25. svibnja 1967. Kongregacija obreda objavljuje **Uputu o štovanje euharistijskog misterija.** Nigdje se ne spominje Pričest na ruku. O načinu pristupanja k Pričesti tu piše: *Po običaju Crkve vjernici mogu primati Pričest* ***klečeći ili stojeći*** *… Kad se vjernici pričešćuju klečeći, ne traži*

se nikakav drugi znak, ***jer samo klečanje izražava klanjanje****. A kad se pričešćuju stojeći, jako se preporuča da prilazeći u procesiji, iskažu dužno poštovanje prije primanja Sakramenta na zgodnom mjestu i u zgodno vrijeme, kako se ne bi ometalo prilaženje i odlaženje vjernika* (br. 34 b).

56. Prema Bugniniju papa Pavao VI. je 3. lipnja 1968. ipak Biskupskim konferencijama dao da u toj stvari **uzmu odgovornost na sebe**. Tako je Kongregacija za bogoštovlje dala, bez Papina odobrenja, **dopuštenje za Pričest na ruku** Njemačkoj 6. srpnja 1968., a 11. srpnja Belgiji. Ali Papa je to **suspendirao** 25. srpnja 1968. i tražio od rečenih Biskupskih konferencija da s vremenom *suspendiraju objavu i primjenu indulta.*

57. Pošto je već bila **uvedena Pričest na ruku bez autorizacije** i kad su odbili poslušati Rim oni koji su to trebali, Papa je tražio način kako riješiti problem. Poslao je 30. srpnja 1968. Vijeću za provedbu konstitucije o svetoj liturgiji **Promemoriju** i ***predložio kako riješiti problem.*** Tu je naznačio kako to nije samo liturgijski problem, nego kako ima i veliki utjecaj na pastoral, pa i sama vjera u Presveti Sakrament mogla bi oslabiti. Zaključuje ***kako taj problem dodiruje srce liturgije***, Euharistiju, kako treba imati u vidu posljedice. Traži od predsjednika Vijeća da sastavi jedno pismo u kojem će opširno iznijeti ***status questionis*** s razlozima za i protiv Pričesti na ruku, i da ga s dekretom Svetog Oca ***pošalje svim Biskupskim konferencijama***. Svaka bi BK morala razmotriti problem i donijeti odluku u slobodnom i tajnom glasanju. Tako bi Sveta Stolica ima orijentaciju za dodjelu indulta. Bez te preliminarne rasprave bila bi opasnost stvoriti tešku situaciju za biskupe i oslabiti vjeru naroda u euharistijsku Prisutnost.

58. 2. listopada 1968. bio je **sastanak tajnika zainteresiranog dikasterija**, na kojem je rečeno da ***nije moguće zaustaviti praksu pričešćivanja na ruku, da dogma nije u pitanju nego samo disciplina***, ali da postoje ***opasnosti*** kao: koegzistencija dvaju načina dijeljenja Pričesti, oslabljeni euharistijski kult, opasnost profanacije, popuštanje zahtjevima koje dolaze odozdo. Zaključeno je, da je potrebno saslušati mišljenje Biskupskih konferencija.

59. U to se vrijeme **Papa Pavao VI. javno požalio** kako su neki oblici postupka u različitim dijelovima Crkve uzrok ne male brige i boli. Rekao je: *Posebno nas se tiče ovaj mentalitet prema kojemu mnogi s* ***nelagodom***

primaju sve što dolazi od crkvenog autoriteta. *To je razlog da u liturgijskim pitanjima* ***čak i Biskupske konferencije nekad idu dalje nego je opravdano****. Događa se također da se čine proizvoljni eksperimenti i tako da se* ***uvode obredi koji se otvoreno protive normama Crkve*** (Nagovor u Vijeću za provedbu liturgijske konstitucije, 14. listopada 1968. A.A.S., 1968. str. 735). - **Nije ni čudno, dosta je na internetskoj stranici Liturgical abuses pogledati opći nered u liturgiji!**

18. listopada 1968. Vijeće za provedbu konstitucije o svetoj liturgiji sastavilo je **prvi nacrt pisma kojim bi se u ovoj stvari konsultirali svi biskupi.** To je pismo preko Državnog tajništva poslano Svetom Ocu. On je napravio neke ispravke i bilješke. Tako je u tom tekstu nakon riječi: *po izričitom nalogu Svetog Oca ...*, dodao svojeručno, u zagradama, slijedeće odlučno ograničenje: ... ***koji se ne može osloboditi od razmišljanja o možebitnoj inovaciji s prirodnom zebnjom*** (*che non puo esimersi dal cosiderare l' eventuale innovazione con ovvia apprensione*). I tako je tekst bio vraćen 22. listopada, ispravljen bilješkama samog Pape. Bugnini je zabilježio: *Promjene dane od strane Pape pokazuju koliko je on u ovom pitanju pokazao pažnje i bolnog sudjelovanja.*

U pismu Kongregacije od 28. listopada 1968., koje se u konačnom obliku imalo poslati biskupima, ukratko piše: *Pri kraju je četverogodišnja obnova liturgije prema II. vatikanskom koncilu, ali se javljaju novi problemi. Jedan* ***delikatni i urgentni je Pričest na ruku.*** *Neke su Biskupske konferencije zatražile službeni odgovor Svete Stolice. Po izričitom mandatu Svetog Oca (koji se ne može osloboditi razmišljanja o eventualnoj novosti s očitim strahom) traži se bratska suradnja biskupa u ovom pitanju i šalje se* ***Status quaestionis*** *da se dadu odgovori s razlozima za i protiv Pričesti na ruku.* - Zatim su nabrojeni ***razlozi za Pričest na ruku****: To nije dogma, nije ni neka novost, nema opasnosti za manjak poštovanja, Pričest na usta je infantilna, postoje i higijenski razlozi za Pričest na ruku, svećenici nižeg rasta ne mogu dobaviti usta pričesnika, nije prikladno da laici daju Pričest na usta, u mnogim je slučajevima Pričest na ruku već uvedena.* ***I razlozi protiv Pričesti na ruku****: Promjena je disciplinski veoma značajna, tu manji broj svećenika i laika hoće nametnuti svoje stavove a nikad nisu zadovoljni sa zakonima Crkve, gubi se poštovanje prema Sakramentu, lako se gube euharistijske čestice, bojati se onih koji imaju loše nakane ili su slabe vjere ili neupućeni, konačno postoji opasnost da to odjekne na druga područja i može donijeti nepopravljivu štetu za vjeru i euharistijski kult.* Na kraju pisma se dodaje kako ovo ***nameće ozbiljno razmišljanje zbog delikatne situacije*** i *kako treba predvidjeti posljedice takve disciplinske promjene i utjecaj na svećenike, vjernike, na rascjepkanost u obredu Pričesti, na adaptaciju crkava* (eventualni nestanak pričesnih klupa, moja opaska!). Svakako Papa *želi znati mišljenje svakoga biskupa i svake Biskupske konferencije.* Zatim se daju neke praktične upute za rad kako treba postupati u odgovorima, ***tajno glasovati*** i do 31. siječnja 1969. poslati odgovore. Pismu su priložena **tri pitanja**, na koja svaki biskup ima odgovoriti: *1/* ***Mislite li da treba udovoljiti želji da se, osim tradicionalnog načina, odobri obred primanja Pričesti na ruku? 2/ Želite li da novi obred bude isproban najprije u malim zajednicama, uz odobrenje mjesnog Ordinarija? 3/ Mislite li da će vjernici, nakon jedne dobre katehetske priprave, rado prihvatiti ovaj novi obred?*** - Kako do 31. siječnja 1969. nije stiglo nego 40 posto odgovora, čekali su se odgovori još mjesec dana.

62. Kroz to vrijeme, zanimljivo je, stizalo je **mnoštvo odgovora od pojedinaca i grupa,** kojima, dakako, nisu bila upućena pitanja. Najviše iz Francuske i Belgije. Događale su se i nezgodne situacije kao ona kad je na kraju Biskupske konferencije Francuske jedan monsinjor održao konferenciju za novinare na kojoj je najavio ***javnu raspravu o Pričesti na ruku!*** - Među različitim pojedinačnim odgovorima bilo je, kako sam Bugnini navodi, ovakvih: *Vjerojatno duh poslušnosti ne će biti dovoljan za održanja tradicionalnog načina, dozvolite Pričest na ruku! Dopustite Pričest na ruku, ako su svi uvjeti ispunjeni. Neka svaki biskup odlučuje u toj stvari. Djeci se ne bi smjelo davati na ruku. Treba imati senzibilitet vjernika za dugom tradicijom. Kako izbjeći gubljenje čestica? Neka se prije Pričesti peru ruke. Na ulazu u crkvu neka bude umivaonik. Neka se i poslije Pričesti peru ruke. Neka se Pričest na ruke ne dozvoli u velikim skupovima. Pričešću na ruku umanjuje se poštovanje prema Sakramentu. To može generirati da će neki i sami uzimati Pričest iz svetohraništa. Promjena može izazvati sumnju da Crkva, prihvaćajući Pričest na ruku, odgovara onima koji sumnjaju u stvarnu prisutnost. Zašto provoditi anketu nad neposluhom, jer bi se tako moglo i nad brevijarom, celibatom i kontrolom rađanja? Gesta primanja Pričesti na jezik označuje hranu koja nije obična ni blagoslovljena. Bit će sablazni ...* (Sve u slobodnom prijevodu).

3. A. Bugnini (La riforma liturgica, 1948-1975, 1983, str, 637) piše kako su se u vrijeme konsultacije latinskih biskupa glede Pričesti na ruku, **etiopski katolici** izjasnili: *Kod nas svećenici i svi članovi klera primaju Pričest na ruku u unutrašnjosti svetišta;* ***svi ostali na usta i izvan svetišta****; mi ne mislimo mijenjati ovaj običaj.*

4. Prema pisanju našeg benediktinca **P. Martina Kirigina** (Služba Božja, 1982.) Papa je kardinalu Bennu Gutu, *tajniku Kongregacije za bogoštovlje, kad mu je ovaj došao (*Kirigin kaže da *se radilo o veoma periferičnom pitanju primanja svete pričesti na ruku) i na koljenima ga i sklopljenim rukama molio, i pozivao se na mnoga pisma što ih prima protiv pričesti na ruku, da ne dozvoli pričest na ruku, dobrodušno umirio savjest riječima: Eminencijo, ja ih (*pisma protiv pričesti na ruke*) primam mnogo više, ne brinite se; i prevagnulo je jedno ispravno mišljenje, odluka je prepuštena Biskupskim konferencijama.*

5. Prema jednoj drugoj verziji **kard. Benno Gut O.S.B.** je, negdje koncem veljače 1969., došao Papi i molio ga da ne dozvoli Pričest na ruku, a Papa mu je odgovorio: *Umirite se, umirite se, to ne ću nikada dozvoliti.* Prema kard. Franji Šeperu postoji treća verzija: da je kard. Gut došao Papi i rekao: *Sveti Oče, nemojte dozvoliti Pričest na ruku,* a da mu je Papa odgovorio: ***Zar ćemo dozvoliti da jedna crkvena provincija istupi iz Crkve?*** - Nadbiskup Lefebvre pak svjedoči da je ***cijela procedura išla mimo kardinala Guta*** kao prefekta Kongregacije za bogoštovlje, koji je rekao ***da bi, da je mogao, kleknuo pred Papu da spriječi uvođenje Pričesti na ruku; i da je svime, kao Papin povjerljivi izvor, manipulirao kontroverzni mons. Bugnini.*** To potvrđuje i savjetnik Vijeća za provedbu konstitucije o svetoj liturgiji o. Louis Bouyer.

. Konačno su 12. III. 1969. stigli **odgovori 2136 biskupa.** Općenito gledajući **rezultati su bili u korist Pričesti na usta**. Na prvo pitanje odgovoreno je: placet 567, non placet 1233, placet juxta modum 315, vota invalida 20. Na drugo pitanje odgovoreno je: placet 751, non placet 1125, vota invalida 70. Na treće pitanje odgovoreno je: placet 835, non placet 1185, vota invalida 128. - Uglavnom su za Pričesti na ruku bili Amerika i Europa, a protiv Azija i Afrika. Od europskih zemalja za Pričest na ruku bile su više Nizozemska, Njemačka i Francuska, a protiv Pričesti na ruku više Engleska, Španjolska i Italija. - **Ovdje je dobro citirati Lumen gentium, br.25. Premda biskupi pojedinačno nemaju povlasticu nezabludivosti, oni ipak nezabludivo iznose Kristov nauk kad se, iako raspršeni diljem svijeta, ali čuvajući svezu zajedništva među sobom i s Petrovim nasljednikom i autentično naučavajući o stvarima vjere i ćudoređa, slože u nekoj odluci kao konačno obvezatnoj.**

67. Kad je **Papi donesen svezak od 130 stranica, u kojem su bili odgovori biskupa** (sve je billo marljivo složeno i sintetički prikazano u statističkoj formi), on je sve marljivo proučio i dodao svojom rukom bilješku: *O. Bugniniju reći da pripremi jedan papinski dokument o ovoj stvari u kojem će se: 1/ dati sintetički* ***pregled rezultata konsultacije biskupa****, 2/ a što potvrđuje mišljenje Svete Stolice da je* ***dijeljenje Pričesti na ruku vjernika neprikladno****, iznoseći za to različite razloge (liturgijske, pastoralne, duhovne i druge), 3/ ako ipak* ***neke Biskupske konferencije misle da moraju dozvoliti ovu inovaciju****, morat će se obratiti Svetoj Stolici, i ako im bude dano dopuštenje, one će se morati držati normi i uputa koje će to pratiti.* - I Papa je dodao, da je *dijeljenje svete Pričesti (na ruku) već polako rašireno u nekim krajevima i da biskupi (primjerice kard. Suenens i drugi) ne vjeruju da je moguće nju spriječiti.*

68. Nakon Generalne relacije 19. ožujka 1969. Državno je tajništvo poslalo 25.ožujka svu dokumentaciju, skupa s Papinim oznakama, Vijeću za provedbu koncilske konstitucije o svetoj liturgiji, koje je imalo donijeti ***konačni tekst instrukcije Memoriale Domini.***

69. U međuvremenu je 15. svibnja 1969. **izašao dokument Kongregacije za bogoštovlje Actio pastoralis.** Tu se **izričito kaže da se** ne dozvoljava Pričest na ruku, kad je misa u kući i općenito u malim zajednicama.

(70.) **I konačno je 29. svibnja 1969. objavljena instrukcija (uputa) Kongregacije za bogoštovlje Memoriale Domini.** Oni koji podržavaju Pričest na ruku vide u njoj početak njezinog službenog odobrenja. Taj se

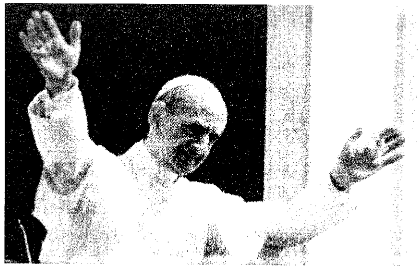

dokument naime kao takav redovito citira. Ali ne treba ga odveć pažljivo čitati, (a mnogi ga nisu ni pročitali, a i nema ga kod nas ni do danas u prijevodu), a da se jasno ne vidi, da **Pričest na ruku nije u duhu Crkve i da je Papa Pavao VI. očito za tradicionalni način Pričesti na usta**. Dokument ukratko (passim) donosi ovo: *Pojavila se tu i tamo želja za starim običajem primanja Euharistijskog Kruha na ruku vjernika, koji* ***sami sebe pričešćuje prinoseći ga svojim ustima*** *... U nekim krajevima i u nekim zajednicama taj je način ušao u praksu, makar* ***Sveta Stolica nije dala dopuštenje****, a nekad se na to nije prikladno pripremilo vjernike... Istina je da su u starini nekad vjernici primali božansku hranu i sami je stavljali u usta, da su je nosili svojima kao Popudbinu u časovima kad su bili pred smrću radi ispovijedanja svoje vjere... Kod Otaca Crkve obilno se spominje duboko poštovanje prema svetoj Euharistiji, kao ono: Neka nitko ne blaguje od ovoga Tijela a da se prije nije klanjao ..., Uzmi to pazeći da se ništa ne izgubi... Ovo je stvarno Tijelo Kristovo ... - Imajući pred sobom današnju situaciju u Crkvi na čitavom svijetu,* ***ovaj način dijeljenja Svete Pričesti mora biti sačuvan, ne samo zato što je to višestoljetna tradicija, nego zato što on izražava poštovanje vjernika prema Euharistiji.*** *Ovaj način nipošto ne vrijeđa dostojanstvo onih koji takvom Sakramentu prilaze, on je baš dobra priprava koja se traži za najplodonosniji način primanja Tijela Gospodnjega. Ovo poštovanje ne pripada "običnom kruhu i piću", nego označuje blagovanje Tijela i Krvi Gospodnje...te u vjeri i nadi predoznačuje i anticipira gozbu u kraljevstvu Očevu. Osim toga, s ovakvim načinom koji se smatra tradicionalnim, bolje se osigurava poštovanje, ljepota i dostojanstvo koji pripadaju Pričesti, isključena je svaka opasnost profanacije Euharistijskih prilika, u kojima je na sasvim osobit način potpuno i sav Krist, Bog i čovjek.* **...** *Ali kako je jedan mali broj Biskupskih konferencija tražio da se na njihovom području dozvoli polagati posvećeni Kruh na ruke, Vrhovni Svećenik je odlučio pitati sve biskupe latinske Crkve što oni misle o prikladnosti uvođenja tog obreda. Promjena naime u tako značajnoj stvari, koja se temelji na prastaroj i časnoj tradiciji,* ***osim što se tiče discipline, može sa sobom nositi opasnosti koje bi mogle nastati, treba se bojati, od novog načina dijeljenja Svete Pričesti****, do* ***manjeg poštovanje prema ovom uzvišenom oltarskom Sakramentu, bilo do profanacije ovog Sakramenta, bilo do iskrivljenja pravog nauka ...*** Tu se dalje kaže, kako su radi toga Biskupima poslana tri pitanja, na koje se dobilo odgovore, gdje velika većina Biskupa odgovara negativno na nove pokušaje Pričesti na ruku, i nastavlja se:. ***Iz primljenih odgovora jasno je da nedvojbena većina Biskupa osjeća da trenutnu praksu ne bi trebalo uopće mijenjati, i da bi eventualna promjena uistinu povrijedila osjećaje i duhovnu privrženost tih Biskupa i većine vjernika. Stoga, pošto je razmotrio opažanja i savjete onih koje je „Duh Sveti postavio da kao Biskupi upravljaju" Crkvama, s obzirom na ozbiljnost predmeta i važnost predstavljenih argumenata, Veliki Svećenik ne misli mijenjati već dugo prihvaćeni način dijeljenja Svete Pričesti vjernicima. Zato Apostolska Stolica živo potiče Biskupe, svećenike i vjernike da strogo održavaju zakon koji se ponovno potvrđuje, uzimajući u obzir bilo presudu velikog broja katoličkog Episkopata i obred koji je sada u svetoj liturgiji, bilo napokon zajedničko dobro same Crkve. Gdje se pak uvukao protivan običaj, polaganja naime svete Pričesti na ruke, sama Apostolska Stolica, da bi pomogla Biskupskim konferencijama u izvršenju pastoralne službe, u današnjim često težim situacijama, istim Konferencijama povjerava brigu i dužnost da brižljivo ocijene posebne okolnosti koje bi mogle postojati u slučaju širenja bilo kakve opasnosti manjka poštovanja ili krivih nauka koji bi se mogli uvući u duše u odnosu na Presvetu Euharistiju, i da se izbjegnu s pažnjom sve druge neprilike.*** - **Evo originalnog latinskog teksta ovih ključnih riječi**: *Ex reditis his responsis patet Episcopos longe plurimos censere hodiernam disciplinam haudquaquam esse immutandam; quae immo si immutetur, id tum sensui tum spirituali cultui eorundem Episcoporum plurimorumque fidelium offensioni fore. Itaque attentis animadversionibus cosiliisque eorum, quos „Spiritus regere" Ecclesias, pro rei gravitate et allatorum argumentorum momento, Summo Pontifici non est visum modum iamdiu receptum sacrae Communionis fidelium ministrandae immutare. Quapropter Apostolica sedes Episcopos et sacerdotes et fideles vehementer hortatur, ut valide iterunque confirmatae legi studiose obsequantur, sive ad iudicium a maiore catholici Episcopatus parte latum, sive ad formam qua hodiernus sacrae Liturgiae ritus utitur, sive denique ad commune ipsius Ecclesiae bonum respiciens. Sicubi vero contrarius usus, sanctam nempe Communionem in manibus ponendi, iam* *invaluit, eadem Apostolica Sedes, ut Episcopales adjuvat Conferentias ad pastorale offitium implendam, pro hodierno rerum statu saepe difficilius, iisdem Conferentiis committit onus ac munus peculiaria adiuncta, si quae sunt, expendendi, dummodo tamen et quodvis praecaveat periculum, ne reverentiae defectus vel falsae de Sanctissima Eucharistia opiniones irrepant in animos, et alia etiam incommoda sedulo tollantur* - **Tekst završava riječima:** *Što više, u tom slučaju, da bi se taj običaj postavio kako treba, Biskupske će konferencije, poslije razboritog ispitivanja, donijeti prikladne odluke, koje moraju biti donesene u tajnom glasanju i sa dvotrećinskom većinom. Te će odluke, popraćene preciznim izvještajem razloga kojim su motivirane, zatim poslati Svetoj Stolici da bi se dobilo nužnu potvrdu. Sveta će Stolica pažljivo ispitati svaki slučaj, nikako ne zaboravljajući na veze koje proizlaze između lokalnih Crkava, kao i na svaku od njih sa sveopćom Crkvom, da bi se unaprijedilo zajedničko dobro i zajednička izgradnja, i konačno da bi to ojačalo vjeru i pobožnost, što proizlazi iz uzajamnog primjera. - Nije prošlo nego par tjedana nakon objave Memoriale Domini, a Kongregacija je odgovorila pozitivno na traženje BK Francuske i dozvolila Pričest na ruku. Bila je to, kaže jedan komentator, pljuska na vrhovni autoritet Crkve ...*

Čitajući u duhu Crkve gornju Instrukciju vidimo kako papa nabraja pet razloga da se ostane na tradicionalnom načinu pričešćivanja. I osjećamo **s kolikim je strahom i bolju Papa Pavao VI. na kraju odobrio da ju se objavi!** Kao da je znao što će se dogoditi. Jer, premda se iz dokumenta vidi da su mogućnost Pričesti na ruku mogle iskoristiti ***samo one Biskupske konferencije*** na čijim je područjima već bio uveden taj nezakoniti običaj, nedugo poslije su i drugi rekli: Kad mogu oni, zašto ne i mi?

Tako je Pričest na ruku bila dopuštena Belgiji 31. svibnja 1969., Francuskoj i Njemačkoj 6. lipnja 1969., Luxenburgu 15. listopada 1969., Austriji 18. veljače 1970. ...

Papa Pavao VI. je 3. travnja 1969. s apostolskom konstitucijom **Missale Romanum** najavio i utvrdio obnovljeni Rimski misal. U tom misalu, koji je objavljen 26. ožujka 1970. u br.117 piše: *Nakon toga uzme pliticu ili ciborij i pođe k onima koji će se pričestiti. Ako je Pričest samo pod prilikom kruha, hostiju malo podigne, pokaže je svakome od njih i kaže: Tijelo Kristovo. Pričesnik odgovori: Amen, i držeći pliticu ispod usta, primi Svetotajstvo. -* ***Ne spominje se Pričest na ruku.***

74. **Mons. Annibale Bugnini**, liturgijski stručnjak, tajnik najprije Vijeća za provedbu konstitucije o svetoj liturgiji pa onda i tajnik Kongregacije za bogoštovlje, u svojoj knjizi **Liturgijska reforma** (1948.-1975.) **svjedoči da je običaj Pričesti na ruku bio u početku uveden bez dopuštenja**. A sâm je Papu uvjeravao da se Pričešću na ruku vraća na prastari izvorni način pričešćivanja iz prve Crkve. U jednom razgovoru rekao je: ***Premda je Pavao VI. bio uporno protiv, dopustio je Pričest na ruku,*** *ali je odlučio da se dade indult* ***samo tamo gdje je ona bila već čvrsto uspostavljena.*** *I to je učinio s nakanom da pomogne Biskupskim konferencijama poštujući njihov pastoralni rad teži nego ikad (Linzer Kirchblatt, 20. srpnja 1969.)*

75. **Kard. Benno Gut,** kao prefekt Kongregacije za bogoštovlje, dva mjeseca poslije proglašenja dokumenta **Memoriale Domini,** dao je odgovor novinaru časopisa La Documentation Catholique: *Nadamo se da će od sad unaprijed s novim sadržajem u dokumentu ova* ***bolest eksperimentiranja doći kraju.*** *Do sada su biskupi dopustili praksu, ali* ***granice su često povrijeđene*** *i mnogi su svećenici jednostavno učinili ono što su htjeli učiniti. U ovom slučaju su nekad nametnuli svoje stavove. I to često više nije bilo moguće spriječiti, jer se već bilo jako proširilo.* ***S velikom dobrotom i razboritošću Sveti je Otac više puta popustio, i to mnogo puta protiv svoje volje (Documetation Catholique br. 1551****, 16 siječnja 1969., str. 1048).*

76. Kad su već neke Biskupske konferencije dobile dopuštenje za Pričest na ruku, **Kongregacija za bogoštovlje** je 6. VI. 1969. (Acta Ap. Sedis 61-1969., str.541.-545.) **objavila pismo, upućeno BK Francuske u kojem su nabrojeni devet uvjeta potrebnih da se dobije to dopuštenje.** Tu se kaže kako svaki biskup, na području Biskupske konferencije kojoj je dan indult, po svojoj savjesti i iskustvu može uvesti u svojoj biskupiji novi obred podjele svete Pričesti, ali da se ***nikako ne isključi tradicionalni način***. Kako treba polako uvoditi ovu praksu i dobro o tome ***poučiti vjernike*** i kako treba izbjeći svaki oblik profanacije. Najvažnije je da se shvati kako to ***nije običan kruh,*** nego velika stvarnost Tijela i Krvi Kristove. Kako ***svećenik i đakon osobno moraju dijeliti ovaj Sakrament,***

a oni koji ga primaju moraju ga konsumirati prije nego se okrenu da pođu na svoje mjesto. Treba paziti da ništa ne padne i da ruke budu čiste. *Vjernici ne smiju uzimati hostiju i zamakati je u Krv Kristovu.* Biskupi se pozivaju da nakon šest mjeseci obavijeste Kongregaciju o rezultatima. - Ništa manje nego sedam upozorenja!

Kard. Afons Maria Stickler (+2007.) svjedoči, da su *Pričest na ruku zahtijevali zastupnici nekih Biskupskih konferencija, jer su već prije neki bili to dozvolili i tako „primorali“ Papu, a on onda* ***prenio odgovornost na biskupe*** (UVK, 1995. str. 73).

Prema prof. **Federicu Alessandriniju** (+1984.), direktoru vatikanske tiskare, *treba čak sumnjati da je indult za Pričest na ruku dobiven od pape Pavla VI.*

Teško je u povijesti odrediti uzroke i posljedice, ali i nemili događaj 1970., kad je francuski **nadbiskup Marcel Lefebvre** odbio prihvatiti dijelove nauka II. vatikanskog koncila i osnovao „Svećeničko bratstvo sv. Pija X.“, spada u to nemirno vrijeme. Teška je to danas rana na tijelu Crkve. Ta „tradicija“ koju to Bratstvo zastupa ima nešto što je znak protivljenja nagloj liturgijskoj reformi nakon Koncila. Pape pokušavaju naći rješenje, ali za sada teško to ide.

Tih je godina već prilično bila proširena **propaganda za Pričest na ruku**: a/ govorilo se da je Pričest na ruku djelo II. vatikanskog sabora, b/ tajilo se da je ta praksa započela u kleru filoprotestantskog mentaliteta, i pod utjecajem masonerije, c/ govorilo se da je ona znak stabilne liturgije i uloge laikata u njoj (tako se moj biskup zauzimao za laike koji da su „po svojem kršćanskom poslanju pozvani da pričešćuju“), d/ tajilo se da je velika većina biskupa svijeta bila protiv uvođenja Pričesti na ruku, e/ nije se govorilo da je početak pričešćivanja na ruku bio samo rezultat jedne tolerancije na zloporabu, da je takvo pričešćivanje bilo uvedeno prije dopuštanja, f/ pozivalo se na prvu Crkvu u kojoj se dijelila Pričest na ruku, pa čak i na Posljednju večeru, g/ govorilo se o higijenskim i drugim razlozima. - Tih su se godina mahom rušili stari oltari i podizali ispočetka t.z. “pomični” da se može misiti “prema narodu”, micalo se svetohranište iz prezbiterija, skidale se oltarne pregrade i pričesne klupe… (Ni do danas to nije završilo, još se svako malo čuje vijest kako je negdje u staroj crkvi posvećen “novi oltar”, kako je prezbiterij preuređen “prema koncilskim smjernicama”…).

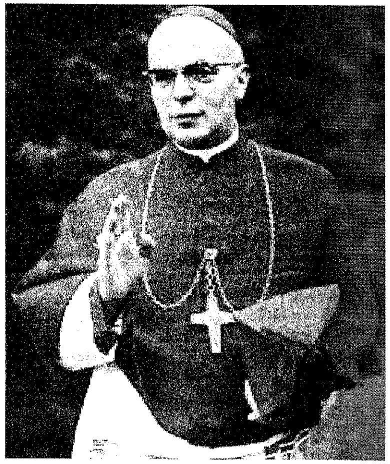

81. **Biskup Rudolf Grabner** (1903.-1992.) iz Regensburga je govorio: *Ako je svećenik uvjeren da će Pričešću na ruku biti Presveto povrijeđeno,* ***ne smije svetu Hostiju staviti na ruku.***

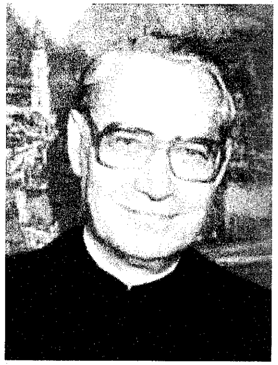

82. Njemački liuturgičar mons. **Klaus Gamber,** auktor knjige **Reforma rimske liturgije**, pisao je 1970. („Ritus modernus“, str 463) koji je pravi odgovor zašto se u povijesti Crkve prešlo na Pričest na usta: *Pravi razlog će biti u činjenici što* ***ovaj pokus s Pričešću na ruku nije imao sretnih iskustava.*** *To su ona ista iskustva koja imamo i danas: od nedostojnog primanja pa sve do zloporaba, da se sveta Euharistija prima u praznovjerne svrhe ili čak sotonske.*

83. **Njemačka Biskupska Konferencija** dala je 1971. ove smjernice: ***Svećenik pričešćujući ima neposrednu odgovornost.*** *Teret ove odgovornosti ne može svećeniku nitko nametnuti, ni biskup, a još manje Župno vijeće ili pojedini pričesnik.*

Dietrich von Hildebrand, koga je papa Pio XII. nazvao *doktorom Crkve XX. stoljeća*, a kardinal Ratzinger o njemu govorio kao o osobi *veoma značajnom za naše vrijeme*, napisao je 8. studenog 1973.: ***Pričest na ruku mora biti zabranjena,*** navodeći kako *ona bez sumnje ima tendenciju desakralizacije u krilu Crkve*, spominjući neprimjerne slučajeve ponašanja sa Sakramentom i općenito velike razloga protiv ovakvog običaja.

Opće poznati liturgičar **Josef Andreas Jungmann** tumači kako se ***Pričešću na usta izbjegavaju različite nepogodnosti:*** *to da vjernici moraju imati čiste ruke, još više da nijedan djelić posvećenog Kruha ne propadne, nužnost da se poslije primanja Sakramenta purificira dlan. Bijelo platno i plitica za Pričest izraz su povećane pažnje s obzirom na euharistijski Sakrament.*

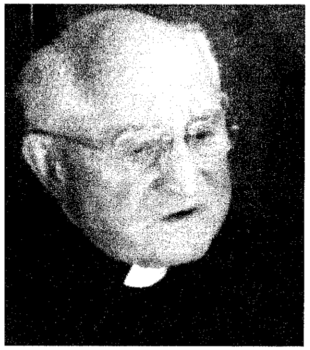

86. Kanonist i profesor **Georg May** izrazio se na ovaj način: *Uvođenje Pričesti na ruku dovelo je do niza čina neposlušnosti i nasilja nad zakonom, čak i jakih pritisaka … **Prvi se čas Papa doista jako protivio jednoj praksi uvedenoj protiv zakona Crkve, ali poslije, kao i u nekim drugim slučajevima, popustio je pritiscima i dao je odobrenje.***

Poljski **prelat Paul Matausz** izjavio je, da je ***za Poljsku Pričest na ruku neprihvatljiva i da ju se ne dozvoljava dijeliti strancima***. - I zaista, danas u cijeloj Poljskoj Pričest se prima na usta.

88. I **kard. Julius Döpfner** (+1976.) je u to vrijeme rekao: *Dvije sam se godine borio za Pričest na ruku. To ne bih nikad više učinio, **jer vidim posljedice**. Ali sada ne znam put kako da to opovrgnem.* - Zadnje vrijeme nije dijelio Pričest na ruku. Prije smrti, prema prof. Tiboru Gdusu, dao je uputu: ***Ukinite Pričest na ruku!***

89. Kanadski teolog **P. Ovila Melancon**, CSC tvrdi: *Krajnje otežavajući problem Pričesti na ruku jest u **euharistijskim česticama**. One i najmanje su Krist, Bog; rasipaju se u ruci, padaju na pod i nogama se gaze … Može se zaključiti da je **Pričest na ruku nedopustiva**.*

90. **Kard. Franjo Šeper,** kao pročelnik Kongregacije za nauk vjere, govorio je: ***Problem Pričesti na ruku za mene nije pitanje forme, nego problem vjere*** *i prema tome zaista jedna odluka savjesti za svećenika. Nitko, pošto je ispitao svoju savjest, ne može osjetiti potrebu da traži Pričest na ruku.* - *Prema svjedočenju isusovačkog provincijala u Zagrebu P. Ivana Kukule* zna se, u ono vrijeme kad su već neki narodi dobili dopuštenje Pričesti na ruku, pa i naši biskupi to tražili, da je kard. Šeper s tim otezao i govorio: *Eto, sad će se oni kojima je najmanje potrebno, časne sestre i sjemeništarci, pričešćivati na ruku.*

91. **Naša je BKJ** 16. prosinca 1970. zatražila i od Kongregacije za bogoslužje **dobila dopuštenje za Pričest na ruku 15. siječnja1971.** Neke biskupije u bivšoj Jugoslaviji nisu odmah prihvatile taj indult. Danas ga prihvaćaju sve.

92. Koliko se sjećam dvaput je **iz Rima dolazilo pitanje biskupima da se izjasne kakva iskustva imaju s Pričešću na ruku.** (Čini mi se da je jednom to bilo 1976.) Oba puta je iz moje biskupije veoma jednostavno (bio sam neposredno prisutan) odgovoreno: Nema problema! Ne znam kako je odgovoreno iz drugih biskupija. A problema je bilo i ima ih danas!

2. svibnja 1972. Kongregacija za nauk vjere donijela je dokument **De particulis et fragmentis hostiarum** *s* posebnim razjašnjenjem o postupku s mrvicama Hostija.

Kad se već u nekim crkvenim pokrajinama raširila Pričest na ruku, 29. siječnja 1973. Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata izlazi sa dokumentom **Immensae Caritatis**, gdje se donose neke upute glede Pričesti općenito, te se na kraju posebno govori o Pričesti na ruku i poziva se na Memoriale Domini i kaže: ***Assidua diligentia ac studium habeatur, speciatim quoad fragmenta quae forsan ex hostiis deciderint,*** *quod atinet sive ad ministrum, sive ad fidelem quoties sacra Species in manu communicantis ponitur.* ***Neka posvete svu brigu i pažnju osobito na mrvice,*** *koje bi od hostija mogle otpasti, koliko djelitelj, toliko i vjernik, kad se sveta Prilika polaže na ruku pričesnika.* - Nadalje potiče da se vjernike dolično pouči, t.j. da se dade kateheza o kršćanskom nauku koji se tiče ***stvarne i trajne Kristove nazočnosti u euharistijskim Prilikama*** i potrebnog poštovanja prema ovom Sakramentu.

Tako u **Obredniku za svetu Pričest** iz lipnja 1973. piše u br. 19: *Neka se upotrebljava i* ***plitica.*** A u br 21 čitamo (pravi prijevod je ovo): *Neka se u dijeljenju svete Pričesti održava* ***običaj polaganja posvećene čestice na jezik pričesnika, jer to odgovara višestoljetnoj predaji.*** *Biskupske konferencije mogu ipak ustanoviti („stabilire"), uz nužnu potvrdu Apostolske Stolice, da se na području njihove nadležnosti sveta Pričest može dijeliti i* ***tako da se polaže posvećeni Kruh na ruke vjernika, samo da se isključi bilo koja opasnost koja bi oslabila kod vjernika poštovanje prema Euharistiji ili da bi se o njoj širile pogrješne nauke. Uostalom vjernike treba učiti da Isus Krist jest Gospodin i Spasitelj i da se njemu, prisutnom pod sakramentalnim prilikama, mora iskazivati isto poklonstveno štovanje i klanjanje koje pripada Bogu.***

Začudno je ipak, da je Papa Pavao VI. **mons. Annibala Bugninija**, lazarista, čovjeka koji se u liturgiji veoma zauzeo i na Koncilu i poslije njega u radu Vijeća za provedbu koncilskog dokumenta o liturgiji, onoga koji je bio duša liturgijske postkoncilske obnove i tajnik Kongregacije za bogoštovlje kroz dugo godina - riješio dotadašnje službe i 4. siječnja 1976. poslao u Iran za nuncija...

97. **Papa bl. Ivan Pavao II. očito nije prihvaćao Pričest na ruku.** U njegovoj Poljskoj je ostalo i danas kako je bilo i prije, klečeći i na usta. Kad je bio u Njemačkoj, u Fuldi u studenom 1980., pitali su ga: *Sveti Oče, što mislite o Pričesti na ruku?* Odgovorio je: *Napisano je jedno Apostolsko pismo koje predviđa da za to treba imati posebno valjano odobrenje. Ali* ***ja vam kažem da ja nisam sklon toj praksi i da to ne mogu nikako preporučiti.*** *To je odobrenje bilo dano zbog posebnog inzistiranja nekih dijecezanskih biskupa (magazin Stimme des Glaubens).* - Kad je bio u Francuskoj 1980., odbio je dati Pričest na ruku predsjedniku Francuske Giscard d'Estaingu i njegovoj ženi. Kad je bio u Zgrebu 10. rujna 1994., moglo se vidjeti preko TV kako su neki pričesnici čekali Pričest podižući ruke, ali su se morali zaustaviti i primiti od Pape svetu Pričest na usta.

98. U apostolskom pismu **Dominicae Cenae**, br.11, od 24. veljače 1980., papa Ivan Pavao II. je sasvim jasan kad piše pismo svećenicima: *Kao služitelji Euharistije moramo prema tome svi pažljivo ispitati svoje čine na oltaru, naročito način kako postupamo s tom Hranom i s tim Pićem, to jest s Tijelom i Krvlju Gospodina našega Boga u našim rukama,* ***kako dijelimo svetu Pričest i kako obavljamo čišćenje.*** *Svi ti čini imaju svoj smisao. Naravno, treba izbjegavati skrupule, ali očuvao nas Bog od nepoštovanja, od neprilične žurbe, od sablažnjive nestrpljivosti. Naša najveća čast uz zadaću navješćivanja Evanđelja sastoji se upravo u* ***čudesnoj i otajstvenoj ovlasti nad Tijelom Otkupiteljevim.*** *Stoga sve u nam treba da bude odlučno podređeno tome. Nadalje moramo uvijek imati na pameti da smo sakramentalno posvećeni za tu ministerijalnu vlast, da smo uzeti od ljudi ali za dobro ljudi. Na to moramo posebno misliti mi svećenici latinske crkve koja već stoljećima u obredu ređenja ima i mazanje svećenikovih ruku.* - ***U nekim je krajevima ušlo u običaj pričešćivanje na ruku. Ovakav su način bile zatražile neke Biskupske konferencije, koje su za to bile dobile odobrenje Apostolske Stolice. Međutim, ima glasova da se tu i tamo događaju žalosni slučajevi, pomanjkanja poštovanja prema euharistijskim prilikama, pomanjkanja koja terete ne samo osobe koje su krive za takve postupke nego i Pastire Crkve što nisu bili***

dovoljno budni nad vladanjem vjernika prema Euharistiji. *Događa se i to da se ne poštuje slobodan izbor onih vjernika koji, i ondje gdje je dijeljenje Pričesti dozvoljeno na ruku, više poštuju način da se pričešćuju na usta. U sklopu ovog pisma moram svratiti pažnju i na te žalosne pojave. Pišući ovo* ***ne želim ni na koji način pokuditi one osobe, koje primajući Gospodina Isusa na ruke, to čine u duhu dubokog poštovanja i pobožnosti,*** *u krajevima gdje je ta praksa dozvoljena. Ali uza sve to* ***ne smije se zaboraviti na prvenstvenu zadaću svećenika, koji su po svom ređenju za to posvećeni*** *da predstavljaju Krista svećenika: stoga su* ***njihove ruke kao i njihova riječ i njihova volja postale izravno sredstvo Kristovo. Zato oni kao služitelji Euharistije imaju nad svetim prilikama prvotnu i punu ovlast i odgovornost, jer je potpuna:*** *prinose kruh i vino, oni ih posvećuju i zatim dijele svete prilike onima koji sudjeluju u zajednici, koji ih žele primiti. Samo đakoni smiju nositi na oltar darove vjernika, i pošto su posvećeni od svećenika, dijeliti ih. Kako je prema tome znakovit, makar nije najstariji, obred mazanja ruku u našem latinskom ređenju, kao da je baš tim rukama potrebna posebna milost i snaga Duha Svetoga. -* ***Doticati svete prilike, dijeliti ih vlastitim rukama, povlastica je zaređenih osoba i označuje aktivan udio u služenju Euharistiji.*** *Nema sumnja da tu ovlast Crkva može povjeriti osobama koji nisu ni svećenici ni đakoni, kao što su akoliti u izvršavanju svoje službe, posebno ako su usmjereni budućem ređenju, bilo drugi laici koji su zbog potrebe ovlašteni, ali uvijek nakon odgovarajuće pripreme. - A u br.12 papa traži oproštenje za ono što je bilo s bilo kojeg ljudskog razloga, a osobito zbog ljudske slabosti, nestrpljivosti ili nemarnosti, pa i zbog katkad djelomične, jednostrane, pogrješne primjene propisa II. vatikanskog sabora, moglo izazvati neku sablazan ili nelagodnost u tumačenju nauka i štovanja koje dugujemo ovom velikom Sakramentu.*

Kard. Ratzinger ispočetka se, čini se, zauzimao za Pričest na ruku. Zapravo je mirio posvađene. U svojoj knjizi ***Bog je s nama*** (izdanje Verbum, str. 70 i 71) govorio je: *Najprije bih htio reći da su* ***oba stava moguća*** *i molim sve svećenike da budu* ***tolerantni*** *... Ali pitat ćete:* ***Je li ovdje tolerancija uistinu pravi odgovor?*** *... Znamo da se do 9. stoljeća pričest primalo stojeći i na ruku. To dakako ne znači da tako treba uvijek ostati. Jer je veličina i ljepota Crkve u njezinu rastu, sazrijevanju, dubljem shvaćanju tajne. Stoga je novi razvoj, koji je počeo nakon 9. stoljeća kao izražaj strahopoštovanja, posve opravdan, i za nj postoje dobri razlozi. No ipak moramo reći da Crkva nije mogla 900 godina nedostojno slaviti Euharistiju. Ako čitamo otačke tekstove, vidimo s kakvim su se duhom strahopoštovanja pričešćivali ... Tko to ima na umu, uvidjet će: pogrješno je sporiti se oko ovoga ili onoga stava ... Sporiti se moramo jedino oko onoga za što se Crkva borila prije i nakon 9. stoljeća, naime za strahopoštovanje srca, koje se prigiba pred otajstvom Boga koji se stavlja u naše ruke.* U istoj knjizi, nešto kasnije (str. 107 i 108) govoreći općenito o važnosti ljudskih ruku, citira papu Ivana Pavla II. o našim svećeničkim rukama i kaže: *U svom pismu Papa je posjetio na naročito dojmljiv znak strahopoštovanja u rimskoj liturgiji: svećenikove ruke bivaju pomazane. Možda ni jedan organ ne izražava toliko čovjekovu posebnost u svijetu kao ruka ... Naše su ruke pomazane. One su svezane za Gospodina. Mi ga smijemo dodirivati...*

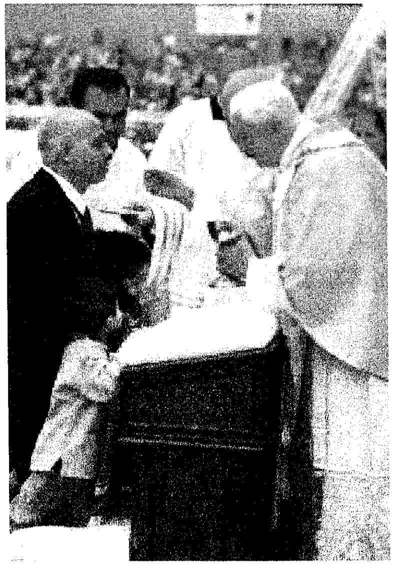

100. 3. travnja 1980. **Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata** donosi instrukciju **Inaestimabile Donum,** o nekim normama koje se odnose na štovanje euharistijskog Otajstva. Među ostalom evo nekih upozorenja: Kruh za Euharistiju treba tako pripremati da se može lomiti ***bez velikog mrvljenja*** (8). Vjernici ***ne smiju sami uzimati posvećeni kruh*** i kalež, još manje predavati ih jedni drugima (9). Pokudan je običaj onih svećenika koji se, makar nazočni na slavlju, ***uzdržavaju od pričešćivanja i prepuštaju to laicima*** (10). Vjernici mogu primati Pričest ***klečeći bilo stojeći***, prema odredbama BK; oni koji se pričešćuju klečeći ne trebaju činiti neki drugi znak poštovanja prema svetom Sakramentu, a oni koji se pričešćuju stojeći, idući u procesiji, živo se preporuča da učine ***jedan znak poštovanja*** prije nego prime Sakrament (11). Čestice koje ostaju poslije pričesti ***treba konsumirati*** ili da ih kompetentna osoba odnese na mjesto pohrane Euharistije (13). Treba opsluživati ***pravila o čišćenju kaleža*** i drugog svetog posuđa u kojima su bile

svete Prilike (15). Treba preporučiti vjernicima da ne zaborave ***poslije Pričesti zahvaliti*** u šutnji ili u pjesmi, ili poslije mise.

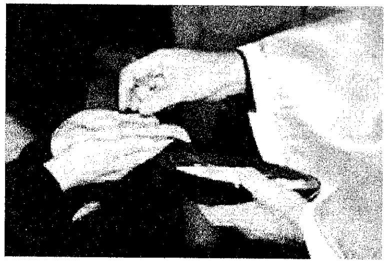

1. Sigurno je kod nas veliki utjecaj na liturgijsku reformu imao zagrebački **teolog P. Tomislav Šagi Bunić**. On piše (donosim passim): *Ne bi nam bilo lako točno utvrditi tko je u naše vrijeme iznio prijedlog da se ponovno uvede stari način pričešćivanja davanjem sv. hostije na ruku mjesto na usta. Ipak znamo tko je prvi uveo pričest na ruku. To je bio naš Gospodin Isus na Posljednjoj večeri. Takav način pričešćivanja vladao je u Crkvi punih osam stoljeća. Najprije su vjernici dolazili k oltarskom stolu i sami uzimali posvećene prilike sa stola. Poslije, svakako već od drugog stoljeća, pružali su im svete čestice u ruke predsjedatelj ili njegovi pomoćnici ... Vjernici su primali svetu pričest na ruku u vrijeme dok je žar vjere još bio jak i uvođenje pričesti na usta zapravo je značilo sastavni dio onoga stvaranja jaza između oltara i vjernika koji je s vremenom sve više rastao ... Bile su i pretjeranosti u XIII. i XIV. stoljeću, tako da su se i neki celebranti pričešćivali s patene ustima ... Smatra se kako se primanjem pričesti na usta počinje i klečati ... Pričesna klupa je iz XI. stoljeća. Euharistijsko gibanje koje je počelo s papom Pijom X. moralo je dovesti do potpune obnove prvotne euharistijske prakse, a u to spada i primanje pričesti na ruku ... Uvođenje (u povijesti) te novotarije (pričesti u usta) u stvari je značilo udaljavanje vjernika od oltara ... Vi velite da bi onaj koji prima svetu hostiju na ruku mogao tu hostiju staviti u džep, baciti na zemlju i pogaziti je nogama, ali zašto bi trebalo sumnjati u sve vjernike bez razlike, sumnjati da će to učiniti? ... Koncil kaže u konstituciji o svetoj liturgiji: Neka se opet, koliko bude zgodno i potrebno ... uspostavi ono što je tijekom nesklonih vremena propalo (čl.50).* ***Primanje svete pričesti na ruku jedna je od tih stvari koje su tijekom nesklonih vremena propale*** *... Nosioci međunarodne zavjere protiv Drugog vatikanskog koncila i reformi koje su uvedene na njegovoj crti, žele igrati ulogu velikih pobožnjaka, a zapravo* ***ruše temeljni autoritet biskupa i pape****. Žele spriječiti duhovnu obnovu koju je zamislio i poduzeo Koncil ... Ništa to nema sa slobodnozidarstvom. Moguće je da se nekom vjerniku više sviđa pričest na usta nago na ruku, to je njegovo pravo ... Temeljno držanje zajednice vjernika je stajanje, a ne klečanje ili sjedenje ...* ***Klečanje je svedeno na najmanju mjeru,*** *ali je rečeno da klečanje može iz razumnog razloga izostati ...* ***Stajanje znači oslobođenje od poniženja i pritiješnjenosti ... Klečanje je među kršćanima zadobilo pokorničko značenje*** *(Vrijeme suodgovornosti, knjiga druga, Zagreb, 1982.) - I svećenik prof. Josip Turčinović (+1990) bio je veliki pobornik moderne liturgije, pa i Pričesti na ruku. U* oproštajnoj riječi o njemu je govornik je među ostalom rekao: *Nezaboravno je njegovo pozivanje na okupljanju što bliže stolu, njegovo zauzimanje za drevni način pričesti s pruženom rukom koji znači svjestan osobni iskorak i i izričito priznanje Prisutnosti.*

102. Splitski profesor pastorala **don Živan Bezić** piše u svojoj knjizi „Pastoralni rad" (HKD,1983): *Redovito se pričešćuje na usta ...* ***Pričest na ruku ne smije se ni nalagati ni propagirati,*** *ali se dopušta onom koji to izričito traži. U tom slučaju pričesnik hostiju na mjestu stavi u usta, što pričestitelj mora nadzirati, pazeći da hostija ili mrvice ne padnu na pod. Ta dozvola je dana nekim Biskupskim konferencijama ... Većina biskupa protivna je Pričesti na ruku. Razlozi:* ***manje poštivanje, opasnost profanacije, zlorabe, veći utrošak vremena, nikakvi doprinos pobožnosti.***

103. Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata donijela je 3. listopada 1984. dokument **Quattuor abhinc annos,** kojim se u nekim okolnostima dozvoljava slavljenje svete mise po misalu iz 1962., u kojem se predviđa, dakako, **Pričest samo na tradicionalan način.**

104. **Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata** donijela je 3. travnja 1985. u pismu predsjedniku BK SAD-a **detaljna pravila kako se pričešćuje na ruku**. Ukratko donosi ovo: potrebno je ***strahopoštovanje*** prema stvarnoj prisutnosti Krista u Euharistiji; treba odgovoriti *Amen*; treba staviti Euharistiju ***u usta prije nego se okrene*** da bi se otišlo na svoje mjesto; ne smije se ***sam uzimati hostiju*** iz patene ili ciborija; treba pripaziti na ***čistoću ruku***; treba ***poučiti vjernike*** o ovom obredu i naglasiti ***potrebu klanjanja***; treba pripaziti na ***moguće mrvice***; nikoga se ***ne***

smije prisiljavati da se pričešćuje na ovaj ili onaj način; preporuča se Sakrament ***pokore***.

U našoj **55. Splitskoj sinodi** (zaključena 26. VI. 1988.), u br. 444. piše: *U Crkvi su od davnine dva zakonita načina primanja pričesti i oba su jednako dostojna.* - Ali, osim razlike u postupku pričešćivanja i prednosti koju ističu crkveni dokumenti u korist Pričesti na usta, barem u pravnom smislu ne mogu se izjednačavati oba načina. Pričest na usta je zakonito redoviti način koji se može svugdje u cijeloj Katoličkoj Crkvi prakticirati. Pričest na ruku je izvanredni, dopušteni način primanja tog Sakramenta, to je idult (*Indult je milost, povlastica udijeljena od Apostolske Stolice, kojom se netko oslobađa od neke zakonske obveze; lat. indultum - ono što je dozvoljeno, dopušteno, darovano.* - Jeronim Šetka, Hrvatska kršćanska terminologija). Da bi se dobilo to dopuštenje treba to BK u tajnom glasovanju izglasati dvotrećinskom većinom, treba zatim to odobriti Apostolska Stolica, nakon toga svaki biskup može to proglasiti u svojoj biskupiji (jer u biskupiji koja to ne proglasi, takav način pričešćivanja nije dopušten). I, kad je sve tako uređeno i dopušteno, opet se tim dopuštenjem svaki pričesnik može i ne mora služiti. Ponovimo: **Nikada Apostolska Stolica nije dala neki dokument kojim bi općoj Crkvi odobrila, a najmanje odredila, Pričest na ruku. Uvijek je to bilo samo dopuštenje i to pojedinim biskupskim konferencijama, koje su to tražile.**

Kard. Franjo Kuharić u okružnici br.6/87 pisao je svećenicima: *Da li kod pričešćivanja pazimo i na mrvice od posvećenih hostija da nam ne bi* ***padale na pod pa bile pogažene?*** *... Da li zbog toga razloga upotrebljavamo* ***pliticu?*** *... Da li naša genufleksija uistinu svjedoči da vjerujemo svim srcem u prisutnost Presvetoga? ... Ako pričešćujemo odrasle na ruku, da li ih* ***poučavamo*** *da to čine tako da desnu ruku podmetnu pod lijevu i da sa svetim poštovanjem, pazeći na mrvice, blaguju Presveto? Da li učine* ***genufleksiju?*** *... Ima razloga da se* ***djecu Pričešćuje u usta!*** - A u službenom vjesniku za Božić 1989 piše: ***Primijećene su teške povrede poštovanja prema Presvetom.*** *Bilo je slučajeva da se sveta Hostija iznosi iz crkve. Kamo? Zašto? Pričešćivanje na ruku izrodilo se kod nekih u izraz ne poštovanja i vjere nego nepoštivanja, možda i nevjere ... Da li pazimo i na mrvice, ili ih prepuštamo nepažnji pa padaju po podu? Ne postoji plitica uzalud ...* ***Ne preporuča se Pričest djece na ruku*** *...*

107. **Bečki biskupijski list** dao je 1987. izjavu: *Gdje više* ***ne postoji klupa, neka se pripravi klecalo*** *za one koji se žele klečeći pričestiti, da im se olakša klečanje i ustajanje.*

108. **Sestre Misionarke Ljubavi** klanjaju se Isusu u svetom Sakramentu svaki dan i više sati, a ***svetu Pričest uvijek primaju na usta***. Majka Tereza je o načinu primanja svete Pričesti na ruku rekla svojim sestrama: *To je dopuštenje, a nije naredba.* ***Kao Misionarke Ljubavi izabrale smo primanje svete Pričesti na jezik.*** *Ako je oko toga pitanje, ne treba ulaziti u raspravu, „Svaki duh neka hvali Gospodina“.* - Kad je bila u crkvi sv. Agneze u New Yorku 23.ožujka1989. fra Georg William Rutler svjedoči kako ju je poslije mise upitao: *Majko, što mislite koje je najveći problem danas u svijetu?* Ona da je odgovorila: *Wherever I go in the whole world, the thing that makes me the saddest is watching people receive Communion in the hand. Kamo god idem po cijelom svijetu, ono* ***što me najviše žalosti, je gledati narod kako prima Pričest na ruku*** (*The Wanderer, kat. periodični list*).

109. **Talijanska je Biskupska konferencija** pisala1974. god. kako treba zadržati tradicionalni način pričešćivanja na usta. Ali bilo je međutim dosta neposluha. Konačno je dano dopuštenje za Pričest na ruku, istina dosta kasno, tek u prosincu 1989.

110. **Biskup Juan Rodolfo Laise, iz Argentine,** 8. kolovoza 1996. **odbio je u svojoj biskupiji primijeniti dopuštenje** sv Stolice da se pričešćuje na ruku. Najprije je pitao papu Ivana Pavla II.: *Sveti Oče, što vi mislite o Pričesti na ruku?* Papa je odgovorio: *Bilo je izdano Apostolsko pismo kojim se za to predviđa jedno posebno odobrenje.* ***Ali moram reći da ja nisam sklon ovoj praksi i da je nikako ne preporučam. Ovo je dopuštenje bilo dano na uporno traženje nekih dijecezanskih biskupa.*** A

svoj postupak biskup Laise obrazlaže ovako: *Prije pet godina,(26. travnja 1991.), u vrijeme Plenarnog zasjedanja Biskupske konferencije zatražilo se, da se od Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata ishodi dopuštenje, kojim bi se sveta Pričest dijelila na ruku. - Nakon što se na dva zasjedanja dvaput izglasalo protiv, na zadnjem se zasjedanju izglasala odluka za. Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata oglasila se 9. svibnja 1991. s odgovorom da ona ratificira i potvrđuje odluku Plenarnog zasjedanja Biskupske konferencije Argentine, kojom se na području biskupija Argentine uvodi podjednako i podjela Pričesti na ruke, prema odredbama upute De modo sanctam Communionem ministrandi. - Ta odluka objavljena je u aktima Svete Stolice, vol.61, stranica 541.-547., a u Argentini u časopisu Liturgia, informativnom listu Nacionalnog tajništva Biskupske komisije za liturgiju, god. 2, br 4., pod naslovom „Treba zadržati tradicionalan način podjele svete Pričesti.“Iz samog naslova može se zaključiti o sadržaju teksta. Papa Pavao VI. zatražio je savjet svih biskupa svijeta o prikladnosti uvođenja Pričesti na ruke i dobio većinu glasova protiv: promjena bi se pokazala štetnom. Uputa De modo sanctam Communionem ministrandi podsjeća da način na koji se prima sveta Pričest treba biti sačuvan, ne samo zato što potječe iz višestoljetne prakse, već i zato što odražava poštovanje vjernika kršćana prema Euharistiji. Kongregacija navodi da pričešćivanje na jezik ne umanjuje osobno dostojanstvo onih koji primaju jedan tako veliki Sakrament, i čini dio one pripreme koja je neophodna za plodonosnije primanje Tijela Kristova ... Tako jamči sa mnogo više sigurnosti da se podjela svete Pričesti obavlja sa štovanjem, držanjem i dostojanstvom koji pogoduju da se izbjegne svaka opasnost od profanacije euharistijskih čestica, te da bi se prema ostacima posvećenog Kruha očuvala dužna pažnja koju Crkva uvijek preporučuje. Nadalje Kongregacija upozorava na tri pogibelji pričešćivanja na ruku: „Činjenica je da ovdje dolazi ili do manjega poštivanja jednog tako uzvišenog Sakramenta ili čak do profanacije samog Sakramenta, te još k tome do iskrivljavanja zdravog nauka. Uputa De modo Sanctam communionem ministrandi zaključno objavljuje da je „Vrhovni Poglavar Crkve odlučio ne mijenjati način podjele sv. Pričesti usvojen pred mnogo vremena i toplo preporuča biskupima, svećenicima i vjernicima da se brižljivo pridržavaju djelotvorne naredbe koja je još jednom ponovno potvrđena. Međutim, kako je zloporabom došlo do uvođenja suprotne prakse na više područja, razmotrena je mogućnost, da biskupske konferencije od Svete Stolice zatraže indult.“ - „Pozivajući se u cijelosti na ovdje priloženu Uputu kojom se potvrđuje tradicionalni način kao djelotvoran, Sveti Otac je razmotrio iznesene razloge koji idu u prilog vašem zahtjevu i rezultate glasovanja na tu temu, te dozvoljava da na području vaše Biskupske konferencije, svaki biskup prema svome nahođenju i savjesti može odobriti u svojoj biskupiji uvođenje novog načina pričešćivanja.“ - S obzirom na želju biskupijskih svećenika da se kod vjernika sačuva živa svijest o dostojanstvu i uzvišenosti Euharistije načinom dijeljenja sv. Pričesti koji se temelji isključivo na činjenici stvarne Kristove prisutnosti u posvećenoj Hostiji, uzimajući u obzir da primanjem svete Pričesti na ruke ne dolazi do dubljeg sjedinjena između vjernika i Gospodina u Euharistiji; pazeći na pobožan, pun poštovanja i plodonosan odnos našega puka prema svetoj Pričest,* ***odlučili smo zadržati tradicionalan način podjele svete Pričesti na jezik****, bez uvođenja novog načina pričešćivanja, unutar pravnog i disciplinskog okvira koji je Crkva nedavno potvrdila, imajući puno razumijevanje za odluke koje će ostali biskupi donijeti za svoje vlastite biskupije.*

San Luis, 8. kolovoza, na spomen svetog Dominika Guzmana, godine Gospodnje tisuću devetsto devedeset i šeste. +Juan Rodolfo Laise, biskup San Luisa

111. Fr. John Hardon, SJ kaže: *Poslije Pričesti na ruku želim ponoviti i koliko mogu jasno reći, da je* ***oslabila vjera u realnu Prisutnost****... Što god možeš učiniti da zaustaviš Pričest na ruku, bit ćeš od Boga blagoslovljen* (Michigan, 1. studenoga 1997.)

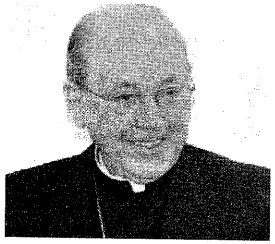

2. **Kard. Luis Cipriani**, nadbiskup Lime, u Peru-u, **ukinuo je pričešćivanje vjernika na ruku**. Rekao je: *Dosta s eksperimentiranjem! Posljedice su preteške. Pričest na usta više pridonosi poštivanju ovog uzvišenog Sakramenta, a ujedno onemogućava mnoga zla što su s pričešćivanjem na ruku cvala.*

3. **U Siri Lanki** nadbiskup Colomba **Malcolm Ranjith**, sada kardinal, bivši tajnik Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, nedavno je proglasio jednu posebnu godinu Euharistije, **pozvao sve svećenstvo na trodnevni seminar** na kojem su govorili dva predavača iz Rima: kard. A. C. Liovera, prefekt Kongregacije za bogoštovlje i O. Michel Lang, član te Kongregacije i savjetnika Ureda za papinske liturgijske službe. Doveo je i njemačkog katoličkog pisca Martina Mosebacha. Nadbiskup je obrazložio koja je svrha tog seminara: *Obnoviti vjeru u stvarnu prisutnost Kristovu u Euharistiji i odgajati za ostvarenje takve vjere u odgovarajućim liturgijskim znakovima.* Među ostalom tu je okretanje prema Gospodinu u Euharistijskoj molitvi, klečanje za vrijeme Pričesti i primanje na usta, gregorijansko pjevanje, latinski u nekim dijelovima mise.

4. Netko je 1999. god. **Kongregaciju za bogoštovlje i disciplinu sakramenata pitao:** *Smije li se u područjima gdje je dozvoljena Pričest na ruku zabranjivati vjernicima da je prime na jezik.* Kongregacija je jasno odgovorila da *u potpunosti ostaje pravo za one koji je primaju na usta i da se ne smije zabranjivati ni jedan ni drugi način, da se posebno* ***pazi kako nitko ne bi otišao s hostijom u ruci****, da se ipak ima na pameti kako je Pričest na jezik vjekovna tradicija i,* ***ako postoji opasnost svetogrđa, da se vjernicima Pričest ne daje na ruku*** (Notitiae, 392-393, 1999).

115. Opća uredba **Trećeg tipskog izdanja Rimskog misala** (OURM) od 20. travnja 2000. u br. 160 donosi: *Svećenik zatim uzme pliticu ili ciborij i pođe k pričesnicima koji po običaju pristupaju u procesiji. Nije dopušteno* ***da vjernici sami uzimaju*** *posvećeni kruh ili sveti kalež niti da ga iz ruke u ruku prosljeđuju jedan drugome. Vjernici se pričešćuju* ***klečeći lili stojeći****, kako je odredila Biskupska konferencija. Kad se pričešćuju stojeći, preporučuje se da se, prema istim odredbama, iskaže* ***dužno poštovanje*** *prije nego se primi Sakrament.* - U br. 161 piše: *Ako se Pričest dijeli samo pod prilikom kruha, svećenik hostiju malo podigne, pokaže je svakom pojedinom i reče Tijelo Kristovo, a pričesnik odgovori Amen te primi Sakrament na usta, ili gdje je to dopušteno, na ruku, ako to želi. Pričesnik čim primi svetu hostiju,* ***odmah je u cijelosti blaguje.*** - U br.162 piše: *U dijeljenju Pričesti svećeniku mogu pomagati i drugi nazočni prezbiteri. Ako njih nema, a broj pričesnika bude velik, svećenik može u pomoć pozvati izvanredne služitelje, t. j. postavljenoga akolita ili druge vjernike koji su za to ovlašteni. U slučaju potrebe, svećenik tu službu može jednokratno povjeriti i drugim prikladnim vjernicima. Ti služitelji neka* ***ne pristupaju oltaru dok se svećenik ne pričesti****, a posudu sa prilikama presvete Euharistije za Pričest vjernika* ***primaju uvijek iz ruke svećenika slavitelja.***

116. Kad je Liturgijska komisija Biskupske konferencije Sjedinjenih Američkih Država odlučila da se **pričešćuje stojeći a ne klečeći**, čak da se može uskratiti Pričest osobi koja odbija primiti Pričest na nogama, **jako je reagirala Kongregacija za bogoštovlje** i disciplinu sakramenata 1. srpnja 2002. Tako čitamo u Notitiae od studenog-prosinca 2002. pismo prefekta te Kongregacije jednom biskupu engleskog jezika: *Kongregacija je primila izvještaje da se sveta Pričest u vašoj biskupiji ne daje vjernicima koji je žele primiti radije klečeći nego na nogama ...* ***što je velika povrjeda najtemeljitijih prava kršćanskih vjernika*** *... Kardinal Joseph Ratzinger je nedavno naglasio da poklon prije Pričesti ima u sebi stoljetnu tradiciju koja sasvim odgovara svjetlu stvarne, istinite i substancijalne prisutnosti našega Gospodina Isusa Krista pod posvećenim prilikama ... Kongregacija će ubuduće* ***ovakve tužbe ispitati s velikom ozbiljnošću*** *u namjeri da poduzme disciplinske mjere koje odgovaraju težini pastoralne zloporabe* (passim).

117. Papa Ivan Pavao II. je 17. travnja 2003. objavio encikliku **Ecclesia de Eucharistia.** Sva je ona ispunjena velikom ljubavlju i poštovanjem ovog svetog

pape prema presvetoj Euharistiji. S posebnom osjećajnošću sjeća se svih svojih euharistijskih celebracija kroz život (br.8). A onda nastavlja: *Nema sumnje, da je koncilska liturgijska reforma donijela velike blagodati za svjesnije, djelotvornije i plodnije sudjelovanje vjernika u svetoj oltarskoj Žrtvi … Nažalost, osim tih svijetlih strana, postoje također sjene …* ***U nekim crkvenim sredinama javljaju se zloporabe koje vode potamnjivanju zdrave vjere i katoličkog nauka o tome divnom Sakramentu.*** *Javlja se katkad krajnje ograničavajuće shvaćanje euharistijskog Otajstva. Lišeno svog žrtvenog značaja, ono živi kao da je* ***obični bratski susret za stolom.*** *Osim toga, nužnost ministerijalnog svećenstva, koje počiva na apostolskom naslijeđu, katkad je potamnjena, a sakramentalna narav Euharistije svodi se isključivo na njezinu djelotvornost* ***kao oblika navještaja*** *… Euharistija je prevelik dar da bi trpjela dvosmislenosti i obezvrjeđivanja* (br.10, passim). - Pri kraju enciklike Papa se požalio ovako: *Mora se nažalost požaliti da je,* ***poglavito počevši od godina pokoncilske reforme, kao posljedica pogrješno shvaćenog osjećaja kreativnosti i prilagodbe, bilo brojnih zloporaba****, koje su bile izvor trpljenja za mnoge … Osjećam stoga dužnost uputiti topli poziv da se liturgijski propisi za euharistijsko slavlje poštuju vrlo vjerno …* ***Liturgija nikad nije nečije privatno vlasništvo****, ni predvoditelja misnog slavlja ni zajednice u kojoj se otajstva slave … I u naše doba morala bi se iznova otkriti i* ***vrednovati poslušnost liturgijskim propisima*** *kao odraz i svjedočanstvo jedne i sveopće Crkve, uprisutnjene u svakom slavljenju Euharistije. Svećenik koji vjerno slavi Misu prema liturgijskim propisima i zajednica koja ih se pridržava pokazuju, na tih ali rječit način, svoju ljubav prema Crkvi. - Upravo da bi ojačao taj duboki osjećaj za liturgijske propise,* ***zatražio sam od mjerodavnih tijela Rimske kurije da pripreme posebni dokument, koji će uključivati također propise pravne naravi, o tom vrlo važnom pitanju.*** *Nikome nije dopušteno podcjenjivati to Otajstvo povjereno našim rukama: ono je preveliko da bi netko sebi dopustio slobodu da s njim postupa prema vlastitoj prosudbi i bez poštivanja njegova svetog značaja i univerzalnosti …* (br. 52, passim).

Tako je Kongregacija za bogoštovlje i disciplinu sakramenata donijela 25. travnja 2004. dokument **Redemptionis Sacramentum,** ***uputu o nekim stvarima vezanim uz presvetu Euharistiju koje valja obdržavati odnosno izbjegavati.*** Tu u br. 90 čitamo: *Vjernici se pričešćuju* ***klečeći ili stojeći****, kako to odredi Biskupska konferencija, prema odredbama odobrenim od Apostolske Stolice. Kad se pričešćuju stojeći, preporuča se da potrebito* ***poštovanje****, određeno prema istim propisima, iskažu prije nego prime Sakrament.* - U br. 91 čitamo: *Pri dijeljenju sv. Pričesti valja imati na umu da posvećeni služitelji* ***ne smiju uskratiti sakramente onima koji ih prikladno mole****, koji su ispravno raspoloženi i kojima se pravom ne zabranjuje primanje sakramenta. Stoga svaki kršteni katolik, kojemu to pravo ne zabranjuje, mora biti pripušten sv. Pričesti. Svetu Pričest nije dopušteno uskratiti nijednom vjerniku samo zbog toga što primjerice* ***želi primiti Euharistiju klečeći ili stojeći****.* - U br. 92 čitamo: *Premda svaki vjernik ima uvijek* ***pravo po svom izboru primiti sv. Pričest na usta****, ako neki pričesnik želi primiti Sakrament na ruku, u krajevima gdje je Biskupska konferencija odobrenjem Apostolske Stolice to dopustila,* ***neka mu se sv. hostija podijeli****. Ipak neka se na osobit način brine da se hostija* ***u prisutnosti služitelja odmah u cijelosti blaguje****, da nitko ne ode noseći euharistijske prilike u ruci.* ***Ako postoji opasnost od obeščašćenja, neka se vjernicima sveta Pričest na ruku ne podjeljuje****.* - U br. 93 čitamo: ***Pliticu za pričest*** *vjernika valja zadržati kako bi se spriječilo da sveta hostija ili njezin dio ne padne.* - U br. 94 čitamo: *Nije dopušteno da vjernici* ***sami uzimaju svetu hostiju*** *ili kalež i još manje da ga iz ruke u ruku proslijeđuju jedan drugomu. U vezi s tim potrebno je odbaciti zloporabu po kojoj mladenci u Misi vjenčanja podjeljuju Pričest jedan drugome.* - U br. 154 čitamo: *Redoviti su služitelji svete Pričesti zbog svoga reda* ***biskup, prezbiter i đakon,*** pa se u nastavku u br.157 kaže: ***Ako je prisutan dovoljan broj svetih služitelja koji su dostatni za dijeljenje svete Pričesti, neka se izvanredni služitelji ne delegiraju****. U tom slučaju oni koji su delegirani za ovu službu, neka je ne vrše. Valja odbaciti praksu nekih svećenika koji se, iako sami prisutni na slavlju, ipak* ***ustežu od dijeljenja svete Pričesti pripuštajući tu službu laicima.*** - U br. 169 pa sve do 184 čitamo *pravne lijekove za više ili manje teške prijestupe u ovoj službi, a na kraju se u br. 184 kaže kako svaki katolik ima pravo podnijeti tužbu o zloporabama u liturgiji svome dijecezanskom biskupu ili, zbog prvenstva Rimskog Prvosvećenika, Apostolskoj Stolici.* **Ipak, prikladno je da, ako je moguće, izvješće ili tužbu najprije izloži pred dijecezanskim biskupom. To neka se svakako čini u istini i ljubavi.** - ***Tako su predviđene i kazne za***

one koji neće da dadu Pričest onima koji kleče ili žele primiti Pričest na usta. Za to su posebno interesantni brojevi: 91, 92, 94 i 104, pa se povrjeda njih vodi kao teški prijestupi (res graves). - Ali je zapaziti da te iste kazne nisu predviđene za one koji ne će da dadu Pričest na ruku. Logično je, ne može se kazniti onoga koji ne čini ono što je samo dopušteno, a pogotovo ako predviđa neki nered. Zato se i kaže: *Ako bi bila **opasnost profanacije,** sveta Pričest neka se ne daje vjernicima na ruku.*

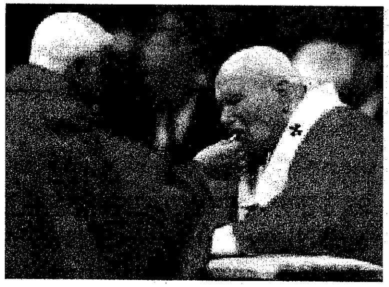

U tradicionalnoj liturgijskoj praksi rimskoga obreda ni svećenik ne smije doticati sveti Sakrament, osim u nuždi. Ako ne slavi misu, a želi se pričestiti, ne čini to svojim rukama, drugi mu svećenik stavlja hostiju u usta. To vrijedi i za biskupa i za Papu. Kad je, primjerice, sveti Pio X. bio na samrtnoj postelji, u kolovozu 1914., i kad mu je donesena posljednja Pričest, pričestio se na jezik prema zakonu i običaju katoličke Crkve. - Papa Pavao VI. je 6. kolovoza 1978. na smrtni dan ustao iz kreveta, kleknuo i primio na usta svoju posljednju Pričest. - Papa Ivan Pavao II. je na Cvjetnicu 2005., par dana prije svoje smrti, na trgu sv. Petra, ***primio Isusa klečeći i na usta od kard. Ratzingera.***

Na Sinodi biskupa u jesen 2005. neki su biskupi govorili i o načinu pričešćivanja. **Jan Pawel Lenga**, nadbiskup Karagande u Kazahstanu, predložio je da *Sveta Stolica utvrdi opće norme prema kojima je obvezatni način primanja Pričesti **onaj na usta i klečeći,** a Pričest na ruke da bi bio za kler, i da bi biskupi onih mjesta gdje je uvedena Pričest na ruku malo po malo s pastoralnom razboritošću uputili vjernike na obvezatan način Pričesti, valjan za sve mjesne crkve.* Izjavio je: ***Posljedice Pričesti na ruku su veoma loše,** jer se redovito ne pazi na mrvice ..., jer su neki hostije upotrebljavali svetogrdno ... O tome ima dosta svjedočanstava ... **riskiramo sablazan kod muslimana i pravoslavnih** koji to tumače kao manjak poštovanja i koji vrijeđa njihovo gledanje na odnos čovjeka prema Bogu.* - Drugi jedan nadbiskup, **Juan Antonio Perez** iz Perua, tražio je da se *dozvoli Pričest na ruku **samo malim i poučenim grupama.***

121. **Papa Benedikt XVI.** u postsinodalnoj pobudnici **Sacramentum Caritatis** od 22. veljače 2007. u br. 50 kaže: *Sve kršćanske zajednice neka vjerno obdržavaju valjane norme, gledajući u njima izraz vjere i ljubavi koja se u susretu s ovim uzvišenim Sakramentom od nas zahtjeva. Osim toga neka se ne zanemari dragocjeno **vrijeme zahvale nakon Pričesti**. Osim pjevanja prikladne pjesme, također je vrlo korisno ostati sabran u šutnji. U tu bih svrhu želio svratiti pozornost na pastoralni problem s kojim se danas često susrećemo. Pritom mislim na činjenicu da su u pojedinim prigodama u kojima se slavi sveta misa, primjerice kod vjenčanja ili sprovoda, osim praktičnih vjernika, prisutni i oni koji možda **već godinama nisu pristupili oltaru** ili se možda nalaze u životnoj situaciji koja im ne dopušta primanje Sakramenata ... U tim je slučajevima potrebno na kratak i učinkovit način **podsjetiti nazočne na smisao sakramentalne Pričesti** te na uvjete za njezino primanje. Ako gdjegdje nije moguće jamčiti potrebnu jasnoću o značenju Euharistije, opravdano je razmotriti mogućnost da se ondje **Euharistijsko slavlje zamijeni slavljenjem Božje Riječi.***

122. Papa Benedikt XVI. je 7. srpnja 2007. objavio motuproprij **Summorum Pontificum**, u kojem je proglasio univerzalni crkveni zakon o uporabi ***Rimske liturgije kakva je bila do 1962***. Tu se, bez dvojbe, Pričest dijeli na tradicionalan način.

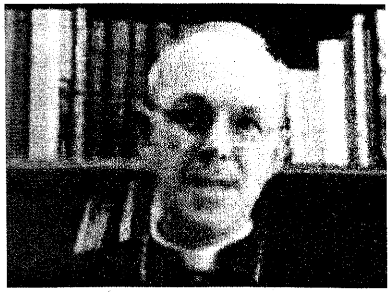

123. U siječnju 2008. u Vatikanu je izašla knjižica pod naslovom **Dominus est**. Kad ju je papa Benedikt pročitao u rukopisu, odmah je naložio vatikanskoj izdavačkoj kući da je objavi. I izašla je na talijanskom i španjolskom. Napisao ju je **Athanasius Schneider**, pomoćni biskup Karagande u Kazahstanu. Predgovor knjizi napisao je **Malcolm Ranjith**, tajnik Kongregacije za bogoštovlje i za disciplinu sakramenata (danas kardinal). U predgovoru knjizi nadbiskup izričito kaže: *U isto vrijeme, **govoreći o Pričesti na ruku, treba priznati da je ta praksa uvedena bespravno i na brzinu u nekim crkvenim sredinama odmah poslije Koncila,** mijenjajući prethodnu vjekovnu praksu, a koja je sada postala redovita praksa za čitavu Crkvu ... Ima zloporaba da neki odnose svete Prilike da bi ih držali kao*

suvenir, neki ih prodaju, ili još gore, netko ih odnosi da bi ih profanirao u sotonskim obredima. Potvrđene su takve situacije. Čak i ***u velikim koncelebracijama, također u Rimu, više puta su nađene svete Prilike bačene na zemlju*** *… Sada ja smatram da je došao čas da se dobro vrednuje spomenuta praksa i da se* ***razmisli da li je potrebno napustiti ovu aktualnu (praksu) koja, naime, nije bila naznačena ni od same Liturgijske Konstitucije Sacrosanctum Concilium niti od koncilskih otaca, nego je prihvaćena poslije nezakonitog uvođenja u nekim zemljama***. - A u samoj knjizi autor biskup Athanasius Schneider, inače dobar poznavatelj patrologije i profesor Velikog sjemeništa u Kargandi, zastupa Pričest na usta i na kraju svoje knjige zaključuje: *1/* ***Organski razvoj euharistijske pobožnosti*** *kao plod pobožnosti otaca Crkve doveo je sve Crkve, bilo na Istoku bilo na Zapadu, još u prvom tisućljeću do toga da dijele sv. Pričest vjernicima izravno u usta. Na Zapadu se početkom drugog tisućljeća dodao duboko biblijski gest klečanja na koljenima. U različitim istočnim liturgijskim tradicijama okružuje se čas primanja Tijela Gospodinova uzvišenim obredima i često se zahtjeva od vjernika prethodna prostracija na zemlju. 2/ Crkva propisuje* upotrebu tanjurića za Pričest *da izbjegne da neke dio sv. Hostije ne padne na zemlju.* - U jednom razgovoru isti biskup tvrdi: *Današnja Pričest na ruke* ***nema pracrkvene korijene. Pričest nakon II. vatikanskog koncila potpuno je nanovo izmišljena, nema ništa zajedničkog s ranom Crkvom****, to je mišljenje povijesno sasvim krivo, antička Crkva prakticirala je jedan potpuno drugačiji oblik primanja Pričesti. Tada se čistila ruka prije primanja Pričesti i nakon primanja se purificirala. Vjernici bi se* ***duboko sagnuli i uzimali Tijelo Gospodinovo jezikom s ruke****. Nekad bi lizali ruku. Sve je kontrolirao đakon. Žene u načelu nisu primale na ruku nego bi stavljale bijeli rubac na dlan. Kad je to bilo nepraktično, razvio se drugi način u Crkvi pod vodstvom Duha Svetoga: Istočna Crkva već je to dovršila s Pričešću na ruku u V. stoljeću, a na Zapadu je to došlo nešto kasnije.* ***Pričest na ruku potječe od kalvinista.*** *Ali, zanimljivo, luterani su i do danas u skandinavskim zemljama sačuvali Pričest na usta i klečeći.*

Kardinal Carlo Caffarra, nadbiskup Bolonje sada u miru, prije par godina **zabranio je praksu Pričesti na ruku**. Zapravo je odustao od dopuštenja (indulta). On kaže: *Dogodili su se* ***mnogi slučajevi profanacije Euharistije****, upravo zbog načina primanja Posvećenog kruha na dlan ruke*

… S obzirom na učestalost slučajeva beščasnoga i bez poštovanja primanja Euharistije o čemu su nas izvijestili, određujemo da od danas u metropolitanskoj crkvi sv. Petra, u bazilici sv. Petronija i u Svetištu Blažene Djevice Marije od sv. Luke u Bolonji ***vjernici primaju posvećeni Kruh samo iz ruku svećenika direktno na jezik*** (Uredba o primanju Euharistije, 27. travnja 2009).

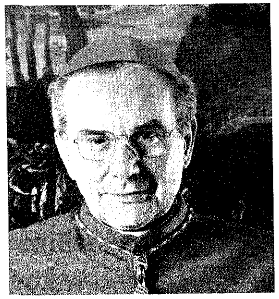

125. **Kard. Antonio Canisarez Liovera**, donedavna prefekt Kongregacije za nauk vjere, izjavio je 22. srpnja 2009: *Poslanje Kongregacije je da promiče* ***tradicionalne prakse u bogoslužju****, kao što je primanje Pričesti klečeći i na jezik, a što je Papa Benedikt i naglasio.*

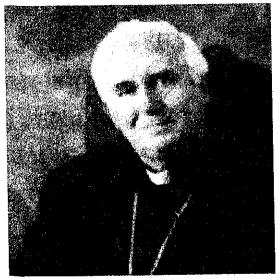

126. Kad je kard. Ratzinger postao papom, postao je odlučniji. Od Tijelova 2008. on na svojim misama tražio da mu se pred oltar stavi **klecalo i svi, koji su se kod njega pričešćuju, pričešćivali su se klečeći i na usta**. A od božićne ponoćke 2010. svi svećenici, koji su na njegovoj misi u Vatikanu pričešćivali, pričešćivali su na usta. - U knjizi ***Svjetlo svijeta*** (29. studenog 2010.) novinar Peter Seewald pitao je papu Benedikta: *Vi ste kao Papa* ***počeli vjernicima pružati Pričest na usta dok oni kleče****. Smatrate li to primjerenim stavom?* Papa je odgovorio: *Nisam načelno protiv Pričesti na ruke, sâm sam je dijelio i primao. Time što sada tražim da se Pričest prima klečeći i na usta htio sam* ***postaviti znak strahopoštovanja i usklićnik za stvarnu Kristovu prisutnost****. Naposljetku zbog toga što je upravo na masovnim okupljanjima, kakva imamo u crkvi i na trgu sv. Petra, velika opasanost razvodnjavanja. Čuo sam da ljudi* ***gurnu posvećenu hostiju u novčanik, da je uzmu sa sobom kao kakav suvenir****. U ovome kontekstu gdje se misli da primiti pričest jednostavno pripada samomu događaju,* ***svi idu naprijed****, dakle idem i ja, htio sam postaviti jasan znak. Treba biti jasno: to je nešto posebno!* ***Ovdje je On, onaj pred mojim se pada na koljena****. Pripa-*

zite na to! To nije samo društveni obred na kojem svi možemo sudjelovati ili ne sudjelovati. (Verbum, Svjetlo svijeta, Split - 2010., str. 184 i 185) - Gledali smo jednom kako kardinali prilaze papi Bednediktu i pričešćuju se na usta (svi, osim jednoga).

Tako prema **papi Ratzingeru** trebat će posebno ispitati naše stavove prema nekim liturgijskim reformama koje su učinjene naglo poslije II. vatikanskog sabora. Morat ćemo priznati da smo se bili „zaletjeli" i da smo srušili i ono što nije trebalo srušiti. Kako reče još kao kardinal (1984.): *Ova nova ravnoteža je sada za elitu, jer se odnosi na pojedina istraživanja stručnjaka, dok val koji su oni stavili u pokret sada dolazi do osnovice. Tako se* ***može dogoditi da se pojedini svećenik, pojedini laik zanesu u zakašnjenju i prosude avangardnim ono što su stručnjaci jučer podupirali, dok se danas ti stručnjaci okreću novim pozicijama, više tradicionalnim*** (Razgovor o vjeri, Verbum 2005.) - Ali o tom općenitom stavu prema reformi liturgije nakon II vatikanskog sabora u ovim pisanjima samo toliko.

Liturgičar prof. mons. **Nikola Bux,** savjetnik u Kongregaciji za nauk vjere kaže: *Mnoge osobe ustaju (*da bi pošle na Pričest*) mehanički ili* ***stvarno ne znaju ili čak ne mogu ni zamisliti što će primiti.*** *Oni misle da je sudjelovanje na misi nešto što automatski uključuje Pričest i da moraju pristupiti i primiti je, iako je istina da samo oni koji su u milosti Božjoj smiju to činiti. Nisam glasnogovornik papinih misli,* ***ali mogu reći da sam za Pričest na jezik,*** *to mi se čini da odgovara svetosti i misteriju koji obuhvaća čitavo slavljenje Euharistije.*

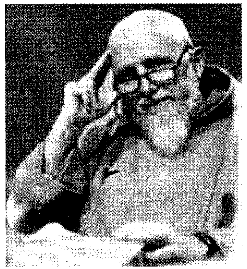

Otac **Benedikt Groeschel** CFR, američki redovnik, psiholog, voditelj duhovnih vježbi, poznat vrlo dobro gledateljima EWTN-a (Ethernal Word Television Network), Katoličke televizijske mreže i uvaženi autor, objavio je u svojoj emisiji „Sunday Night Live with Fr. Groeschel" (Nedjeljom navečer s o. Groeschelom) da je shvatio i da ***osjeća Pričest na ruku kao najobičniju gadost, prostakluk.***

130. U prosincu 2010. **mons. Athanasius Schneider**, u knjižici ***Ured za liturgijska slavlja Velikog Svećenika,*** u svom izvještaju **Pričest primljena na jezik i klečeći** među ostalom donosi: *Najstarija praksa dijeljenja Pričesti je bila, sasvim sigurno, ona da se Pričest davala vjernicima na dlan ruke.* ***Povijest liturgije pokazuje ipak i razvoj****, u početku dosta brz, preobrazbe takve prakse. Već od vremena Otaca raste i učvršćuje se nastojanje da se sve više napusti dijeljenje Pričesti na ruku i potiče ono na jezik. Motiv je dvostruk: s jedne strane posve* ***izbjegnuti gubljenje euharistijskih komadića****, a s druge strane* ***poticati rast pobožnosti vjernika prema stvarnoj Kristovoj prisutnosti u Sakramentu ...*** *Zbog toga je Papa Benedikt XVI. prihvatio* ***praksu klečanja u svetoj Pričesti*** *koje ima svoj vjekovnu tradiciju i znak je klanjanja, posebno izražajnoga.*

131. Papinska komisija **Ecclesia Dei** izdala je 30. travnja 2011. uputu **Universae Ecclesiae.** U njoj se donosi primjena Apostolskog pisma pape Benedikta XVI. Summorum Pontificum, u kojem se dopušta slaviti misu po obredu misala iz 1962. god., gdje se Pričest daje i prima na tradicionalan način.

132. Na Veliki četvrtak 5. travnja 2012. **Papa Benedikt XVI. u homiliji je rekao**: *Moramo usmjeriti svoju pažnju na ono što nam evanđelisti donose glede* ***Isusova držanja za vrijeme molitve****. Matej i Marko kažu da je on pao licem na zemlju, uzeo je dakle stav potpune podložnosti, kako je to sačuvano u rimskoj liturgiji na Veliki petak. Luka kaže da je molio na koljenima, a u Djelima apostolskim govori o molitvi na koljenima svetih: Stjepana dok su ga kamenovali, Petra kod uskrsnuća jednog mrtvaca, Pavla na putu prema mučeništvu. Tako Luka donosi jednu malu povijest molitve na koljenima u tek nastajućoj Crkvi.* ***Kršćani su u borbi protiv sile zla stajali uspravno, ali na koljenima pred Ocem****. Pred slavom Božjom mi se kršćani poklanjamo i priznajemo njegovo božanstvo, i ujedno s tim gestom izražavamo naše povjerenje da će on pobijediti.* - Ovome bismo mogli dodati tolike primjere poklona i klanjanja u Svetom pismu Staroga zavjeta, a u Novom primjerice: Petar koji kleči pred Isusom (Lk,5,8), Jair (Lk, 8,41), Marija sestra Lazarova ((Iv, 11,33) ...

A na **svetkovinu Tijela i Krvi Gospodnje, u Lateranskoj bazilici** 7. lipnja 2012. papa reče: *Jednostrano tumačenje II. vatikanskog sabora kaznilo je ovu dimenziju (klanjanja), ograničavajući u praksi Euharistiju na vrijeme slavljenja. U ovom slučaju,* ***naglasak stavljen na slavlje Euharistije išao je na štetu adoracije kao čina vjere i molitve upravljene Gospodinu Isusu, istinski prisutnom u Oltarskom Sakramentu.*** *I ovdje smo osjetili u ne tako davnom vremenu krivo shvaćenu autentičnu poruku svetog Pisma. Kršćanska novost s obzirom na kult bila je* ***pod utjecajem jednog određenog sekulariziranog mentaliteta u godinama šezdesetim i sedamdesetim prošlog stoljeća.***

A na svojoj **redovitoj katehezi,** u srijedu 27. lipnja 2012. Papa je govorio o molitvi i rekao kako *svoju vrijednost ima* ***molitva klečeći jer odražava vlastito stajalište slavljenja Boga i tijelom.***

Ceremonijar pape Benedikta XVI. (i sadašnjeg pape Franje) **msgr. Guido Marini** rekao je za papu Benedikta XVI. da *želi zorno pokazati cijeloj Crkvi odgovarajuće norme ponašanja kod primanja sv. Pričesti: Zbog toga se* ***od pričesnika na papinskoj misi sada traži da kleknu i da primaju sv. Pričest na jezik*** *od samoga Pape. Razmišljanje svetog Oca je jednostavno: Mi kršćani klečimo pred Presvetim, jer je u Njemu, znamo i vjerujemo, prisutan jedini i pravi Bog. Papino nastojanje je u skladu sa tradicijom Crkve starom 2000 godina i sada je to u cilju poticanja obnove ljubavi i poštovanja prema Euharistiji, koju se trenutno ismijava i prema kojoj se mnogi odnose s prezirom.* ***Različiti trendovi i inovacije u naše vrijeme djeluju da se uništi poštovanje prema Euharistiji,*** *a time se ubrzava duhovna smrt Crkve. Uostalom, Euharistija je istinski život i otkucaj srca istinskog Mističnog Tijela, oko kojeg se mora okupljati cijela Crkva.* ***Klečanje se također poklapa s crkvenim stoljećima starim pravilnikom kao i to da samo posvećene ruke svećenika smiju dodirivati Tijelo Kristovo u sv. Pričesti.*** - *Sadašnji papa Franjo obično pričesti đakone, a onda pođe sjesti…neće da pričešćuje. Zašto? Prema nekim njegovim prijašnjim iskustvima, čini se, ne želi da se pred njim nađu oni koji se nazivaju katolici a žive kao javni grješnici i nisu se pokajali, koji iskorištavaju siromahe, koji zakidaju plaće radnicima. Zaista, ima takvih, osobito među vodećima u društvu, koji se hoće pokazati te dođu na misu i pristupaju Pričesti. (usp. Sandro Magister, Perché papa Francesco non dà la comunione, Roma 9.V. 2013.)*

136. **Kakva je situacija kod nas?** - Zanimljivo je kako se kod nas ***ne može naći preveden tako značajan dokument*** **Memoriale Domini,** (u kome je takozvano „dopuštenje za Pričest na ruku"!), pa se ne može doći ni do prijevoda **Immensae Caritatis.** - A u prijevodu obrednika s naslovom **Pričest**, u brojevima 21 i 22 koji govore o načinu pričešćivanja, ima nekoliko značajnih pogrješaka. Pogrješaka ima i u prijevodu dokumenta **Redemptionis Sacramentum.** Kao i u Direktoriju HBK.

IGMR br. 160 i 161. COURM

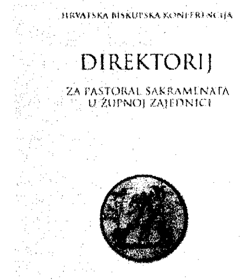

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

DIREKTORIJ

ZA PASTORAL SAKRAMENATA U ŽUPNOJ ZAJEDNICI

137. Kod nas je izašao nacionalni **Direktorij za pastoral sakramenata u župskoj zajednici**. Dan je javnosti 21. siječnja 2008. Taj bi dokument trebao izrastati prvotno iz svih liturgijskih dokumenata novijeg datuma, a što se tiče Euharistije to su svakako **Institutio generalis Missalis Romani, Ceremoniale Episcoporum, Ordo lectionum missae, De sacra Communione et Cultu Mysterii Eucharistici extra missam**, a onda posebno **Redemtionis Sacramentum** kao *uputi o nekim stvarima vezanim uz presvetu Euharistiju koje valja obdržavati odnosno izbjegavati.* U pozadini su svakako trebale biti enciklika **Ecclesia de Eucharistia** i postsinodalna pobudnica **Sacramentum Caritatis.** - U tom našem Direktoriju, u br.102 ***niti se ne spominje Pričest na usta (!)***, a kamoli da bi se naglasila kao redoviti način pričešćivanja. Nego se samo kaže: ***Vjernike treba poučiti kako se prima pričest na ruku. A*** da se ne kaže ni kako to! … U br.103 je sigurno prevodilačka teška grješka. Umjesto *podsjetiti nazočne* ***na smisao sakramentalne Pričesti*** *te na uvjete za njegovo primanje,* tamo piše: … *podsjetiti nazočne* ***na smisao sakramentalnog zajedništva*** *(?!) te za uvjete za njegovo primanje.* (Ali tako je prevedeno i u **Sacramentum Caritatis,** br. 50) – Toliko je toga još trebalo reći o načinu pričešćivanja a nije, ali zato ima posebni naslov br. 104 ***Pričest orguljaša i pjevača!*** - U br. 107 spominje se i oltar i ambon i svijećnjaci i križ i cvijeće, a ***o svetohrani-***

štu tek nešto općenito i to što kaže koncilski dokument **Sacrosanctum Concilium**, dok ga **RS** 130 i 131 i **ScC** spominju više puta. - U br. 109 tek je nekoliko naznaka za klanjanje, dok ga **RS** obilno navodi u brojevima 129 pa sve do 145, a **ScC** u brojevima 66 - 69 - U br. 204 govori se o akolitu kao izvanrednom djelitelju Euharistije, dok se u nastavku u br. 205 pod naslovom ***Izvanredni djelitelj svete pričesti*** govori o ***izvanrednom službitelju.*** Ali nigdje nije naglašeno da ni akolit ni taj ***izvanredni službitelj ne smiju pričešćivati dok su prisutni biskupi, prezbiteri ili đakoni***, kao što opširno piše **RS** 154-157. U br. 205 čak se kaže **da *taj izvanredni službitelj može pričestiti sama sebe*** (**!?**). Ali uputa Kongregacije za kler u dokumentu **Ecclesiae de Mysterio 1997.** ***(Le ministre extraordinaire de la sainte Communion,*** *br.8,2)* u tome je jasna: *Pour ne pas provoquer de confusions, il faut éviter et faire disparaître plusieurs pratiques, qui se sont répandues depuis quelque temps dans certaines Églises particulières, comme par exemple:* ***le fait de se communier soi-même comme si l'on était concélébrant***. Uostalom, znamo da i đakon prima Pričest od celebranta (OURM, 182). - BK Bosne i Hercegovine je ovaj dokument uglavnom u cijelosti (sa svim pogrješkama) prihvatila i proglasila za svoje područje. Čudno je to kod nas, da se za brojne pogrješke u liturgijskim knjigama ne daje niti "Errata corrige".

U Istočnoj Crkvi vjernici ne primaju Pričest na ruku, nego pod obje Prilike, ***umakanjem, i dakako na usta***. Čudno, baš kad se poslije II. vatikanskog koncila počelo više raditi na jedinstvu kršćana, tada se kod nas pojavila Pričest na ruku! A ***prve riječi prvog dokumenta II. vatikanskog sabora, dokumenta o sv. liturgiji,*** bile su: *Budući da je Sveti sabor naumio iz dana u dan osnaživati kršćanski život među vjernicima, bolje prilagoditi potrebama našeg doba one ustanove koje su podvrgnute promjenama,* ***promicati sve što god može pridonijeti jedinstvu sviju koji vjeruju u Krista te pojačati sve ono što pomaže da svi budu pozvani u krilo Crkve***...(**Sacrosanctum Concilium**, 1). – Usput neka bude rečeno: Kod naših vjernika nekada stvara zabunu to što u liturgiji Istočne Crkve postoji razlika: jedno je posvećeni Kruh za samu sv. Pričest koji se daje samo prpiravljenima, a drugo je samo blagoslovljeni kruh koji se dijeli svima na kraju liturgije, a što se zove nafora ili antidoron, ostatak starokršćanske agape.

139. Danas u svijetu ima **sedam nekatoličkih zajednica (sekta) koje dijele „pričest" na ruku**. One, dakako, ne vjeruju u stvarnu prisutnost Kristovu u tom Sakramentu.

140. **Kod nas se o ponašanju pri svetoj Pričesti čuju ovakva tumačenja:** Jedan naš profesor teologije kaže, da *obnovljena liturgija sugerira* ***stoječi stav kod primanja Pričesti***. Kaže da je *klečanje uvedeno u Srednjem vijeku, onda kad se uvodila pričest na usta*. - Netko drugi reče da je ***pričest klečeći i na usta neka iznimka***. - Neki opet profesor teologije bi htio da je ***redoviti način pričešćivanja onaj na ruku***. - Jedan liturgičar propagira Pričest na ruku, jer da je to ***najprirodnije***. - Jedan drugi liturgičar kaže (passim): *Pričest se na usta dijelila* ***kroz prvih tisuću godina***. *Pričest na jezik nije nikad određena nekim crkvenim zakonom.* ***Pričest na jezik označavala je udaljavanje vjernika od euharistije, naglašavanje njihove nezrelosti i jačanje nepovjerenja u njih***. *Danas su po crkvenim odredbama oba načina ravnopravna, ali su neki objektivni razlozi na strani pričešćivanja na ruku.* Na drugom mjestu isti liturgičar piše (passim): *Za pričešćivanje vjernika ponovno je uveden drevni i znakoviti obred. Zato i ona neugodna odredba: Pričesnik odgovori Amen i držeći pliticu ispod usta primi Svetotajstvo. Ali barem gdje je dopuštena pričest na ruku* ***upotreba plitice nema nikakva smisla. No neki previše mehanički shvaćaju to o plitici***. - Kao da postoji neko općenito uvjerenje kako je sve u početcima Crkve bilo dobro, pa se u Srednjem vijeku pokvarilo i sada ćemo mi, poslije II. vatikanskog koncila, sve to popraviti...

141. **U našim katoličkim tiskovinama imamo ovakvih izjava**, uglavnom kao odgovora vjernicima na njihova pitanja: Na čuđenje jedne čitateljice *Kako su naši svećenici dopustili* ***da i laici oženjeni ljudi dijele Pričest i to kad ima i kad nema dovoljno svećenika?***, **Glas koncila** u veljači 2005. odgovara: *Treba li Crkva iz* ***aktivnog sudjelovanja u euharistiji isključiti vjernike laike ili ih treba što više uključiti?*** - U članku **Glasa koncila** od 18. lipnja 2006. piše: *Mnogi su se osjetili gotovo sablažnjeni kad je*

papa Pavao VI. kao Učitelj Crkve dopustio** vjernicima da se pričešćuju po osobnom izboru, bilo na usta, kao što je bilo uobičajeno do te obnove, bilo na ruku, kako je u Crkvi bilo kroz **prvih dvanaest stoljeća** kršćanstva.* - U jednom članku **Glasa koncila** od 4. veljače 2007. piše: *Vjernici su se **pričešćivali na ruku do 12. stoljeća**, onda su se sve manje pričešćivali, a **poslije II. vatikanskog koncila opet je uvedena** praksa pričesti na ruku. Nikakve privatne objave ni strahovi ne mogu nazivati jedan ili drugi način manje svetim.* - U istom **Glasu koncila** od 27. svibnja 2007. vjerniku, na kojega je *ostavio **šokantan dojam što u jednoj crkvi pričest dijele mlade djevojke iako nije bio velik broj pričesnika, odgovara se: *Iz Vašeg nam pisma doista **nije jasno zašto ste se toliko uznemirili.*** - U **Glasu koncila** od 5. rujna 2010. na pitanje vjernika: ***Zašto Papa pričešćuje samo na usta i u klečećem položaju?*** čitamo odgovor: *Postoje i konkretni pastoralni razlozi … **veliko mnoštvo vjernika i nemoguće je nadzirati bi li netko možda pokušao obeščastiti** …* - Evo jednog tumačenja o Pričesti na ruku u časopisu **Veritas** iz 2002.: ***Obnovljena liturgija**, a tako i kršćanska predaja, **sugeriraju stojeći stav kod primanja Pričesti**. Do IX. stoljeća Pričest se uvijek primala stojeći uz mali naklon. Ipak, primati Pričest klečeći danas nikome nije zabranjeno. Taj je stav nastao u srednjem vijeku kad se Pričest počela primati na usta, pa je kod pričešćivanja bilo najprikladnije kleknuti. Inače se do 9. stoljeća pričest redovito dijelila na ruku, o čemu nas izvješćuju sveti Oci (npr. sv. Ćiril Jeruzalemski u 4. stoljeću). Simbolika primanja pričesti na ruku je u tome da Tijelo Kristovo uvijek primamo ipak nedostojno. **Pružanje ruke ima simboliku prosjaka** koji prosi nešto što nije zaslužio, koji prosi dar. Tijelo Kristovo je dar nikako plaća. Isto tako **Isus Krist na Posljednjoj večeri nije učenicima davao kruh u usta već u ruke**. („Uzmite i jedite! Ovo je tijelo moje!" Mt 26,26)) Tako svi oni koji misle da je primanje Tijela Kristova na ruke nedostojno primanje ipak nisu u pravu. Pričest na ruku ponovno je **vraćena za vrijeme Pavla VI** te je potvrđena od Crkve **kao povratak na izvore prve Crkve.** Ivan Pavao II i sada Benedikt XVI. mogli su promijeniti tu praksu, **ali nisu imali razloga za to,** jer mnogi vjernici koji primaju pričest na ruku čine to s **jednakom brigom, predanjem, i ljubavi kao i oni koji primaju na usta**. Naravno, uvijek se može naći i problema i teoloških rasprava oko toga što je bolje. Među nekim krugovima širio se govor o tome da je pričest na ruku slobodnozidarski komplot te se "usmeno" širilo osuđivanje pričesti na ruku, ili se bar naglašavalo da je to nešto manje vrijedno i kao takvo manje u skladu s poštivanjem i ljubavlju prema Isusu. Osobe koje govore o primanju sv. pričesti na jezik, a oštro se protive pričešćivanju na dlan, **uglavnom pripadaju Zajednici sv. Šarbela.** Pri svome "misionarenju" članovi spomenute Zajednice služe se unaprijed pripravljenim odgovorima kojima žele prikazati pričešćivanje na dlan nevažećim. Međutim, ne trebamo se opterećivati na koji ćemo način primiti pričest da li na ruku ili na usta, pod jednom ili pod obje prilike. Danas je, s obzirom na pričest, **Crkva vjernicima ostavila alternativu:** pričest u usta ili na ruku. Jedino je važno da se sakramentu Kristovog Tijela pristupa s doličnim (straho)poštovanjem, vjerom i, dakako, u stanju milosti. Osobe koje primaju pričest na ruke, svakako moraju voditi računa da su im, pri tom svetom činu, obje ruke slobodne (dakle, ne s torbama ili djecom na rukama, niti da pružaju samo jednu ruku), te da budu pažljivi prema svetim česticama koje im ostanu na dlanu poslije pričesti, te da i njih s poštovanjem blaguju.* - Evo u tom smislu i časopisa **Živo vrelo** od svibnja 2010.: *Sve do IX. stoljeća **Euharistija je bila blagovanje u pravom smislu riječi …** Ako se Božje otajstveno djelovanje gestualno očituje polaganjem ruku liturgijskog službenika, onda se **odgovor slavljeničke zajednice izriče gestom otvorene i ispružene ruke** u znak primanja ili uzdarja. Jasnija gesta u tom obrednom dijalogu jest ispružena ruka u činu primanja pričesti. U starim jeruzalemskim mistagoškim katehezama iz 4. st. potanko se poučava novokrštenike da je njihova ispružena ruka prijestolje koje prima Kralja (Cat. mistag.5,21). **Pričesnik u krsnoj euharistiji ne ostaje "dijete"**, nego po primanju euharistijskoga kruha u svoje ruke **"postaje odgovoran za Kristovo Tijelo"** (S. Sirboni). Ne čudi da je **pričest na ruku iz liturgijske prakse nestala upravo u doba kad su laici izgubili svoju "aktivnu ulogu" u životu Crkve i liturgijskim slavljima**. Pružena ruka u pričesti nije samo "odgovor" na svećenikovo pružanje hostije i riječi "Tijelo Kristovo". **Ispružena ruka ovdje stoji u neverbalnom dijaloškom odnosu sa svećenikovom epikletskom gestom ruke nad euharistijskim darovima** te u dijalogu sa riječima "Evo Jaganjca Božjeg … blago pozvanima na gozbu Jaganjčevu". Ispružena ruka u pričesti nije samo u funkciji jednostavnijega ili prikladnijega oblika pričešćivanja, nego također **u funkciji doživljajnosti zbilje zajedništva s Kristom.** Ruka nedvojbeno pruža iskustvo susreta. Stoga primanje hostije na ruku nije tek put do pričesti, nego već i **sama gesta u sebi jest pričest**, communio (zajedništvo) s Kristom.* - Na pitanje vjernika ***Zašto vjernici laici dijele svetu pričest?***

u časopisu **Veritas** od 16. travnja 2012. čitamo kako je ***najviše tijelo Crkve, Drugi Vatikanski sabor,*** *na kojem su sudjelovali svi biskupi svijeta s papom na čelu,* ***donio odluku da svetu pričest mogu dijeliti i laici*** ... Pa opet: *Drugi Vatikanski sabor je* ***odlučio da vjernici-laici mogu ponovno pričešćivati*** ... Pa opet: *Zaključujem da je* ***vrhovni autoritet Katoličke crkve,*** *Drugi vatikanski sabor, nas čelu s papom odobrio da vjernici-laici mogu dijeliti svetu pričest ... Jedan naš teolog reče, kako nije teološki opravdano klečanje ili poklanjanje prije Pričesti, da je dosta da to čini sam svećenik (valjda mjesto svih?).* - **Koliko li u svemu ovome ima šupljina i netočnosti, nepoznavanja činjenica i krivih zaključaka!** Što li se sve trpa u II. vatikanski sabor!? I Pričest na ruku, i pričešćivanje laika, i okretanje oltara, i novi oltar uz stari, i postavljanje svetohraništa negdje sa strane, i uvođenje krstionice u prezbiterij ili kraj njega, i odbacivanje pričesnih klupa! ... Je li to samo nepoznavanje II. vatikanskog koncila, ili još nešto drugo?!

2. **I tako obično čujemo ove razloge za uvođenje Pričesti na ruku:** *Isus je na* ***Posljednjoj večeri*** *pričestio učenike na ruke;* ***prva je Crkva*** *pričešćivala na ruke; Pričest na usta je ušla u Crkvu* ***kad se smanjila pobožnost prema euharistijskom otajstvu; poslije II. vatikanskog koncila ponovno je uveden je običaj Pričesti na ruku; papa Pavao VI. je dozvolio Pričest na ruku; Pričest na ruku je praktični i naravni način primanja hostije; to je više higijenski.***

3. **A naša svagdanja praksa?** Mi svećenici nažalost znamo vjernicima jednostavno reći: *Od sad ćete se pričešćivati na ruku.* Ili možda malo kulturnije: *Možete se pričešćivati na ruku ili na jezik.* Često to *na ruku* popratimo, kako je malo prije rečeno, sa onim: *Isus je na Posljednjoj večeri dao* ... Ali zaboravimo reći da se i u počecima Pričest dijelila s velikom pažnjom na moguće komadiće koje bi mogle otpasti, kako to spominju Tertulijan, Hipolit, Origen, Dionizije Aleksandrijski, Ćiril Jeruzalemski i drugi. Zaboravljamo da tada nisu vjernici svojim prstima posvećeni Kruh stavljali u usta, nego ga s desne ruke odmah prinosili ustima. - Jedan naš svećenik viče s oltara na vjernike kako *više neće gledati njihove zube* ... Onaj pak na kraju mise, onima koji su se pričestili na usta, naređuje da, *kad dođu kući, dobro operu usta jer su im zagađene od tuđe sline*... Drugi opet: *Dok sam ja ovdje župnik, ne ćete se pričešćivati na oba koljena.* Da ne spominjem mnoge druge veoma ružne slučajeve, kako neki svećenici „demokratski" prisiljavaju vjernike na pričest na ruku i da ne kleče, jer im je to vjerojatno jednostavnije, modernije, demokratski prihvatljivije, prirodnije i liturgijski opravdanije. - Sami pak vjernici govore kako nekad imaju problema sa svećenicima koji hoće hostiju dati samo na ruku (*Pruži ruku*!). Gledao sam svećenika koji u mojoj župi, gdje još nije bio običaj primati Pričest na usta, stavlja hostiju djetetu na ruku i još je pritisne da se slomi i mrvi. Znakovit je onaj primjer od prije skoro četrdeset godina, kad su dvoje staraca (muž i žena) došli sa sela u grad da se ispovjede i pričeste, ali se nisu pričestili jer im je svećenik davao hostiju na ruku, što oni nisu htjeli tako primiti. Otišli su kući nepričešćeni i žena je par dana poslije toga umrla. - Ima i zloporaba i svetogrđa, odnašanja posvećenih hostija iz crkve ... Nedavno reče jedna djevojka: *Našla sam u jednoj kutijici kod svoje majke nekoliko komadića hostije* ... Na TV najbolje vidimo kako se vjernici pričešćuju: Jedan svećenik hoda po crkvi, dijeli uglavnom na ruku i dosta brzo, i pri kraju jedna žena kao da bi na usta, pa nastao nesporazum: on dolje ona gore, on gore ona dolje ... pa joj hostiju ostavi na klupi i ode. U nekim župama se i prvopričesnici pričešćuju na ruku ... Bilo je slučajeva da župnik sjedi, a časne sestre pričešćuju. Za takve i slične situacije, osobito odnošenja hostije u ruci, vidimo i čujemo dosta relativno često. - Ima, dakako, slučajeva i gdje svećenik neće da dade hostiju na ruku nego u usta, što također u danom momentu može biti jako neugodno. Ali vjerovati je da to svećenik čini zbog nekog objektivnog razloga i kako mu diktira onoga časa savjest. ***Bilo bi dobro da taj svoj stav vjernicima na zgodan način obrazloži. Inače,*** rijetko se dogodi da se neki misnik oglasi i **narodu protumačio način pričešćivanja!** Rijetko se čuje o potrebi sabranosti i pobožnosti prigodom pričešćivanja. Naprotiv, nekad čujemo čak i ovakve banalnosti kao: *Pričešćivat će se ovdje ispred oltara, ispod kora, na koru i vani, da ide brže!* **A gdje je patena za Pričest?** (RS, 93). Gdje li **pričesna klupa** za one koji se pričešćuju klečeći? Gdje su ministranti da prate svećenika? Eno ih, ima ih i više nego ih treba u službi, svi sjeli oko oltara! - Pričešćivanje bi zaista trebalo biti **samo pred oltarom,** a ne kroz crkvu, na koru, ispod kora, vani. Kad svećenik hoda okolo po crkvi i „nudi" Pričest, lako će se dogoditi da će je netko tko nije pripravan uzeti, jer: *Kad si već tu i nudiš, daj i meni!* Posebni su problem, i sigurni izvor profanacije, one ispružene ruke između glava,

preko ramena onih koji su ispred njih. - Svećenik bi se trebao čuvati brzine, s pažnjom pružati hostiju i pratiti pričesnika dok je ne stavi u usta. Jer mnogi se okreću i u okretu stavljaju hostiju u usta. Kad se ovome još doda da gotovo nitko ne gleda na mrvice, da pričešćuju laici i ondje gdje to nije nužno, može se sigurno reći da se kod nas **vjernici uglavnom loše pričešćuju na ruku**.

Među mnoštvom neugodnih primjera prigodom primanja euharistijskih Prilika na ruku evo samo jednog iz širokog svijeta. **Jedan svećenik iz SAD-a** pripovijeda: *Pričest na ruku postala je standard za američke katolike u šezdesetim godinama prošloga stoljeća. U mnogim slučajevima taj način primanja Pričesti nam nije predstavljen kao samo jedna od mogućnosti, već je* ***predstavljan kao jedini način primanja Pričesti****. Tijekom dvadeset i četiri godine svoga svećeništva služio sam u mnogim župama i* ***svjedok sam bio mnogih zloporaba*** *i nedostojnosti primanja Euharistije na ruku. Često sam morao podići Isusa sa poda ispod klupa ili pokupiti Ga iz pjesmarica. Pratio sam ljude kada su se vraćali na svoja mjesta i tražio ih da mi vrate hostiju (oni su je ponijeli u zatvorenoj ruci ili u svome džepu) i bio sam svjedok mnogih drugih* ***svetogrđa i obeščašćenja Presvetoga Sakramenta, toliko mnogo puta i na toliko različitih načina, a neke od tih su tako šokantne da ljudi ne bi jednostavno mogli povjerovati mojim riječima****.* - Zato ne čudi što je Vittorio Messori napisao knjigu "Come andare à Messa e non perdere la fede?", Piemme, 2010.

Zato i nije čudno da se bez prave pouke i reda događa višestruko **nejedinstvo u času kad bi to jedinstvo i zajedništvo trebalo biti na svom vrhuncu.** Za vrijeme cijele mise uglavnom se ponašamo jedinstveno, kao braća i sestre, a onda, kada dođe čas Pričesti, dijelimo se u mnogo varijanata: Najprije, neki se pričešćuju, drugi ne pričešćuju. Nekad dolaze na Pričest i oni koji su u teškom grijehu, a nekad ne dolaze oni koji se smatraju nedostojni zbog malih grijeha. Negdje i sasvim mala djeca dolaze na Pričest, a negdje se čeka čak konac III. razreda osnovne škole. Negdje dovode i sasvim malu djecu da ih svećenik blagoslovi, pa neki svećenici to prihvaćaju, a drugi se tome opiru. Neki se pričešćuju od hostija posvećenih na ovoj misi, a neki od hostija iz svetohraništa. Neki na Pričest dolaze u procesiji, a neki čekaju da im svećenik dođe, pa se pričešćuju po crkvi, na pobočnom oltaru, na koru, vani. Neki se pričešćuju klečeći na klecalu ili na podu, a drugi stojeći. Jedni uz poklon, drugi samo uz naklon, a mnogi bez ikakvog znaka poštovanja. Neki primaju hostiju od svećenika ili đakona, neki od laika. Negdje za vrijeme Pričesti celebrant sjedi, a laici pričešćuju. Negdje se čak događa da celebrant sjedi, a vjernici se sami pričešćuju. Negdje ministranti poslužuju s pliticom, drugdje nema ni njih ni plitice. Neki se vjernici pričešćuju na usta, drugi na ruku. Neki pružaju lijevu ruku nad desnom, a drugi obratno, ili pružaju otvorene dlanove jedan do drugoga, ili pružaju samo jednu ruku. Neki hostiju primaju na dlan, a drugi je hvataju prstima u zraku. Neki hostiju prinose s desna dva prsta u usta, drugi s dlana prinose ravno u usta. Neki se prije, a neki i poslije Pričesti, križaju. Neki hostiju s ruku stavljaju u usta tu pred svećenikom, a drugi se s njom okreću i u hodu je uzimlju. Neki poslije Pričesti idu ravno na svoje mjesto, a drugi se prije odlaska poklanjaju. Neki odmah poslije Pričesti idu u klupu kleknuti, neki ostaju na nogama, a drugi odmah sjednu. Nekad pjevanje pričesne pjesme odgovara, a nekad odudara odabirom pjesme ili načinom pjevanja i sviranja. Nekad se pjeva samo jedna pričesna pjesma, a nekad se nižu jedna za drugom ...**Ništa manje nego 26 inačica!** - Ako se ovome dodaju druge vanjske i nutarnje okolnosti kao umor, kraj mise, hodanje i susretanje s poznanicima, onda je čas Pričesti posebno osjetljiv. - ***Ima li u cijeloj misi većeg nejedinstva i nemira*** nego u tom času, kad bi to naše toliko naglašavano „zajedništvo" trebalo biti na vrhuncu? A to je communio, pri-čest, svatko je pri toj čestici od jednog Kruha. Tu smo svi jedno u Kristu! Pravo bratstvo i jedinstvo s Bogom i čovjekom!

146. Ima ih koji se i **otvoreno protive odredbama Crkve o načinu pričešćivanja.** Tako je 12. veljače 2012. Liturgijska komisija nadbiskupije u Brisbane (Australija) objavila jedan članak pod naslovom ***Pričest na ruku***, u rubrici koja donosi biskupijske liturgijske upute. Na činjenicu da Papa pretendira Pričest na usta, tu piše ukratko ovo: ***Primati pričest na usta, dok većina prima na ruku, razbija jedinstvo i stvara pomutnju;*** *stvara probleme djelitelju; problem je i higijene ... Prvotna je Crkva pričešćivala na ruku, tek je* ***kasnije zbog pretjeranog uzveličavanja Kristova božanstva došlo do zabrane pričesti na ruku*** *... Mi sada shvaćamo da je* ***Krist prisutan na više načina*** *... Kruh koji postaje tijelo Kristovo opisan je u liturgijskim tekstovima kao „rad ruku čovječjih"* ... ***Nema ništa nedostojno u našim rukama.***

Pričest na ruku općenito ima ove oznake: 1/ Ona je samo dopuštenje, indult, iznimka u pravilu. 2/ Zna se kako je uvedena Pričest na ruku. 3/ Ona se ne prakticirana u velikom dijelu svijeta (primjerice u Poljskoj, u Siri Lanki…, na Filipinima je bila neko vrijeme uvedena i biskupi su je kasnije ukinuli). 4/ I tamo gdje je dopuštena, pojedini je biskup može ne dopustiti, dok onu tradicionalnu ne može zabraniti. 5/ Kako s liturgijskog stanovišta postoje dva pristupa Pričesti, to stvara nesigurnost i zabunu među vjernicima i svećenicima. 6/ Teško je naći neki valjani razlog kako je pobožnije primiti Isusa na ruku nego u usta, te koji su posebni duhovni plodovi takvog pričešćivanja. 7/ Vraćanje na „stari način" iz doba prve Crkve nema gotovo nikakvog opravdanja, pogotovo što ovaj danas običajni način nije isto ono što je bilo prije. 8/ Najčešća obeščašćenja se događaju baš takvim primanjem Euharistije. 9/ Mrvice koje ostaju na rukama najveći su problem (svećenik pere ruke prije Pričesti i poslije kupi mrvice s plitice, a onaj koji se pričešćuje na ruku na to ne svraća pažnju). 10/ S Pričešću na ruku ustvari se samo umnažaju pričestitelji, jer onaj koji se pričešćuje na ruku zapravo sam sebe pričešćuje. - Na kraju se možemo zapitati: Tko to promiče Pričest na ruku? Što nam kažu kršćani s Istoka na pričešćivanje na ruku, ide li to na ruku ekumenskom pokretu? Zašto bismo bili među onih sedam kršćanskih crkava na Zapadu koji pričešćuju na ruku, a ne vjeruju u stvarnu prisutnost Boga i čovjeka Isusa Krista?

Uostalom, u tradiciji je Crkve da se svi sakramenti daju *sakramentalnom materijom ravno na tijelo*: krštenje vodom, krizma uljem, Pričest kruhom (i vinom), bolesnička pomast bolesničkim uljem … Zašto ne bi mogao katekumen sam sebe politi krsnom vodom? Zašto se ne bi krštenik mogao sam pomazati svetim uljem ? Zašto ne bi pričesnik sam sebi u usta stavljao Tijelo i Krv Kristovu? ***Pa nije više dijete! Zašto ga uopće netko drugi mora prati, mazati, pitati?!*** - Svi se sakramenti primaju a ne uzimlju, oni su darovi, a darovi se primaju a ne uzimlju! Tako se i Sin Božji u Euharistiji kao hrana prima na najintimniji mogući način, ravno u tijelo, na usta. Uostalom, zašto svećenik prije euharistijske molitve pred svima pere ruke? - Sam papa Pavao VI. je govorio kako se ***pojavila želja nekih da sami sebe pričešćuju ("Memoriale Domini")***. Samoposluživanje je danas običajno, pa zašto ne bi moglo biti i u sakramentima?!

149. **Malo psihologije**: Dati nekome nešto u ruku znači dati mu to u posjed. Kad nekome dadem bombon u ruku, on ga je uzeo u posjed, bombon je sad njegov i može s njime činiti što hoće. Može ga staviti u usta, može ga staviti u džep, može ga negdje odložiti ili nekome drugome darovati, a može ga i baciti. Kod Pričesti je nešto drugo. Ne daje se ona u posjed na slobodno raspolaganje, nego je hrana koju Gospodin daje odabranoj duši i to izravno i bez mogućnosti da s njom raspolaže drugačije, da je gleda, da je ljubi, da joj se klanja zadržavajući je u ruci ili da je nosi kući kao uspomenu, a pogotovo za nešto drugo … Uostalom, ako se već može sam sebe pričestiti, zašto bi mu to morao netko davati, samo se stvari kompliciraju, mogao bi i sam uzeti hostiju iz ciborija !? – Da, psihološki je i naravno da se dar primi na ruku, ali ovdje je nešto nadnaravno, ovdje je Otajstvo koje nadilazi našu ljudsku logiku, ***tu je Netko tko nije samo običan dar ni običan kruh, nego je sam Darovatelj***, žrtvovani Bogočovjek u prilici kruha. - Uostalom, ako je Pričest na ruku nešto naravno, zašto je primamo na lijevu ruku? Jer kad nam netko nešto daje, redovito to primamo s desnom!

150. **Može se zaista mirno reći da ovakvog obreda Pričesti na ruku nikad nije bilo u povijesti Crkve.** Kad se pažljivo čitaju izvještaji Otaca, onda se vidi da to i nije bila Pričest na ruku nego radije na usta, s time da je desnica, kao časni dio tijela, služila kao plitica. To je sličilo onom kako se danas u bizantskoj liturgiji pričešćuje đakon: duboko se nakloni i sa desnice uzima Sakrament ustima. Tako se Sakrament ustvari prima, dok Pričešću na ruku svatko je sam sebi daje. - **Nikad Apostolska Stolica nije dala neki dokument kojim bi općoj Crkvi odobrila Pričest na ruku!** Uvijek su to pojedinačna dopuštenja pojedinačnim mjesnim Crkvama. U **Sacrosanctum Concilium** br.23 rečeno je: ***Innovationes ne fiant, nisi vera et certa utilitas Ecclesiae id exigat.***

151. Razmišljajući o svemu do sada rečenom dolazi se do zaključka: Ako netko traži Pričest na ruku, ne znači da mu je ja kao svećenik moram tako i dati. **I svećenik ima svoju svećeničku odgovornost i svoje pravo.** Svećenik upravlja svetim Sakramentom. Sveta Pričest na ruku traži neke uvjete, a svećenik mora poznavati te uvjete i ocijeniti jesu li ispunjeni. I ako oni nisu ispunjeni, svećenik ne smije dati Pričest na ruku. Pri-

mjerice, kad netko pruža ruke izdaleka kao da se boji približiti ili kad pruža samo jednu ruku preko ramena drugih, kad su mu ruke zauzete ili nečiste, kad netko ruke drži odveć nisko, ...- jednom riječju, kad se vidi da onaj koji traži vjerojatno nije poučen kako se prima Pričest na ruku. Ali kako svećenik može za svakog pojedinog pričesnika znati jeli poučen? Možda jedan jest, a drugi nije. Jer naši vjernici uglavnom i nisu poučavani o tome, uglavnom traže Pričest na ruku jer su to vidjeli od drugih, smatrajući da je to ipak nešto novo u Crkvi i jednostavnije i modernije i prirodnije. - Sigurno da nije prikladno pričešćivati na ruku, kad postoje izvanjski objektivni razlozi: kad je mračno, kad puše vjetar, kad se hostije odveć mrve, kad je neka gužva ... - Promatrajući redovitu situaciju kod nas i u svijetu, uz uvjete koji su za primanje Pričesti prema Indultu tako brojni i zahtjevni, gotovo sigurno u mnogim slučajevima ne bismo smjeli davati Pričest na ruku. Zato bi mogao djelitelj presvete Euharistije, budući da ne može ocjenjivati svaki slučaj za sebe te stalno misliti ima li ovaj ili onaj uvjete za Pričest na ruku i hoće li kod ovog ili onog Sakrament biti pogrđen, prema općim moralnom principu, ne dati hostiju na ruku nikome! – Papa Ivan Pavao II. u „Dominicae Cenae" reče: ***Stoga oni (svećenici) kao služitelji svete Euharistije snose nad svetim Prilikama prvenstvenu odgovornost, jer je potpuna.*** Tako je s više razloga nezgodan izraz koji se često čuje i kod nas: *Crkva je odobrila (Pričest na ruku) s time da svaka osoba prima kako želi, ali na svoju vlastitu odgovornost* (Veritas, VI/2002,) Kad bismo tako dijelili i druge sakramente samo *na njegovu/njezinu vlastitu „odgovornost"...!?*

Uvijek i svugdje **vrijedi moralni aksiom:** *Nikad se ne smije pristupiti djelu, koji bi mogao imati negativan učinak, dok je savjest praktično u pozitivnoj dvojbi.* Ako je sigurno da se prigodom Pričesti na ruku barem nekad gube čestice ili se hostije obeščašćuju na različite načine, onda ne smijem riskirati i dijeliti Pričest na ruku. Sigurnost da toga u konkretnom slučaju neće biti nije apsolutna, nego je samo moralna. A ona mi u ovom slučaju ne dozvoljava djelovati, što znači da griješim ako po njoj djelujem. Učili su nas u moralnoj teologiji: Ako ideš u lov i čuješ da nešto šuška iza grma, ne znaš da li je čovjek ili divljač, ne smiješ pucati. Vjerojatno je divljač, ali postoji barem mala mogućnost da je čovjek. - Tako dolazimo do zaključka: **Ne bi se smjelo pričešćivati na ruku, ako postoji vjerojatna mogućnost da će se neki dijelovi posvećene hostije izgubiti ili na drugi način profanirati**. Može se, dakako, profanirati ovaj Sakrament i Pričešću na usta, ako nema pažnje, ako se ne upotrebljava plitica, ako je neka nespretnost zbog brzine, ako netko vadi hostiju iz usta... i sl. U svakom slučaju ostaje velika briga svećenika da se u dijeljenju svete Pričesti sam ponaša dostojno ovog Sakramenta i da nauči vjernike kako se tu treba ponašati.

153. O načinu pričešćivanja nekad se govori i u **mističnim objavama pojedinim osobama**, ali to ovdje ne donosim. Zapaziti je ipak da gotovo sve mistične objave, ukoliko govore o Pričesti, ***odlučno odbacuju Pričest na ruku***.

154. KAO ZAKLJUČAK - PRAKTIČNO: /**A**/ Ako si se nedavno ispovjedio i imaš par malih grijeha, pokaj se i skrušena srca možeš primiti Isusa. (Ako, s bilo kojeg razloga nisi spreman da pristupiš, jer imaš teški grijeh ili si jeo i pio prije manje od sat vremena ili si nešto jako rastrešen, učini onda barem „duhovnu pričest": promisli kako baš tebe Isus posebno ljubi, u srcu mu se pokloni kao da si ga primio u Pričesti, reci mu svoje grijehe i slabosti, moli ga da ti pomogne.) /**B**/ Kad svećenik govori *Evo Jaganjaca Božjega*, možeš ostati na nogama. Ako je običaj da se tada klekne, možeš i ti kleknuti, jer to je u ovom času zaista prikladno. Gledaj tada u Hostiju i odgovori naglas *Gospodine nisam dostojan.* /**C**/ Ne žuri na Pričest. Ne guraj se. Stani u red kako je već običaj. Putem moli i pjevaj. /**D**/ Ne čudi se ako vidiš da pričešćuje netko tko nije svećenik. Sigurno ima dopuštenje od biskupa. U toj crkvi svećenik nema drugog svećenika da mu pomogne, a naroda je mnogo na Pričesti. /**E**/ Ako se pričešćuješ klečeći, ne trebaš prije Pričesti činiti nikakvi drugi znak vanjskog poštovanja. Ako se pričešćuješ stojeći, onda se prije pristupa pokloni desnim koljenom do poda. Pripazi da to učiniš navrijeme, t.j. dok se onaj pred tobom pričešćuje. Pa kad on ode, ti si već na nogama i pristupi... /**F**/ Ako se ne uspiješ pokloniti koljenom, onda barem daj znak poštovanja naklonom tijela. Ali i to učini navrijeme, prije nego ti svećenik pruži Hostiju. /**G**/ Ne zaboravi jasno reći *Amen*, potvrdu svoje vjere da je to sam Spasitelj Isus. /**H**/ Ne čini znak križa ni prije ni poslije Pričesti. /**I**/ Kad se pričestiš, ne poklanjaj se oltaru ili svetohraništu. Jer Isus je u tebi. Okreni se idi ravno na svoje mjesto, ali pazi da ne ideš

natraške, jer ćeš se sudariti s onim koji iza tebe prilazi. /**J**/ Redoviti način pričešćivanja je primanje Tijela Kristova ravno na usta. Kad tako primaš Isusa, onda pripazi posebno na ovo: **a**) pristupi toliko blizu, da svećeni ne mora daleko pružati ruku, **b**) sklopi ruke ili ih prekriži na prsima, da svećeniku ne zapneš o rukave., **c**) ako se upotrebljava plitica, a nema ministranta, ti je sebi stavi pod bradu., **d**) ne vadi jezik vani, dosta je da ga nasloniš na donju usnu, **e**) dok primaš Hostiju, nemoj se valjati desno i lijevo niti čini nagle pokrete naprijed ili kao bježiš natrag. Stoj mirno. /**K**/ Ako se želiš „pričestiti na ruku“ t.j. primiti Tijelo Kristovo tako da ti ga svećenik stavi na dlan lijeve ruke, a ti ga sam prineseš ustima, onda pripazi na ovo: **a**) ruke ti moraju biti čiste i slobodne (od djeteta, štapa, rukavica, krunice, rupčića, novčanika), **b**) stavi desni dlan ispod lijevoga i podigni ruke u visinu prsiju, **c**) nikad ne pružaj samo jednu ruku, pogotovo ne desnu, **d**) ne hvataj Hostiju prstima u zraku a niti nad dlanom prije nego ti je svećenik položi na dlan, **e**) s hostijom se ne okreći natrag, nego tu pred svećenikom, stavi je u usta, da on vidi da si je uzeo, **f**) dobro pogledaj da nije koja mrvica ostala na dlanu ili među prstima pa i nju uzmi, jer se neke hostije jako mrve, a u svakom je djeliću Tijelo Kristovo. /**L**/ Ako se slučajno pričešćuje kroz crkvu (što nije baš liturgijski prikladno), pogotovo ispod kora, vani , na koru,onda ne pružaj ruku preko ramena onoga koji se ispred tebe pričešćuje, To je nepristojno, čakaj dok se pričeste oni ispred tebe. /**M**/ Ne sjedaj za vrijem pričešćivanja, bilo da si se pričestio ili ne, u znak solidarnosti u tom tako velikom času zajedništva. Kad se pričeste svi i kad se Kristovo tijelo stavi u svetohranište, onda možeš sjesti.

Još mnogo treba učiniti na putu stvarne liturgijske obnove - rekao je papa Benedikt XVI. na kraju svoje poruke 50.-om Međunarodnom euharistijskom kongresu u Dublinu 17. lipnja 2012. Zaista, teško ide s liturgijskom obnovom. Razlozi su, rekao bih, najprije u nekoj intelektualnoj i duhovnoj inerciji: *kad je moglo do sada ovako, može i unaprijed.* Zatim, sigurno u nepoznavanju liturgije i njezina duha. Liturgija je manje važan predmet naših razgovora i brige, vjerojatno zato što nam ne daje mnogo prostora za slobodno razumsko razglabanje, budući da je sva skoro gotova datost. Čini se ipak da se budi jedan novi duh, posebno među našim mladima ...

Zato na koncu kao i na početku svakog razmišljanja o ovom Otajstvu ostaje samo jedno: ***potreba molitve za živu vjeru***, da je sv. misa prava i jedinstvena žrtva vazmenog Jaganjca te da je u posvećenim Prilikama kruha i vina pravi Bog i čovjek Isus Krist.

Vepric, uz blagdan Rođenja B.D. Marije, 8. rujna 2017. - A. B.

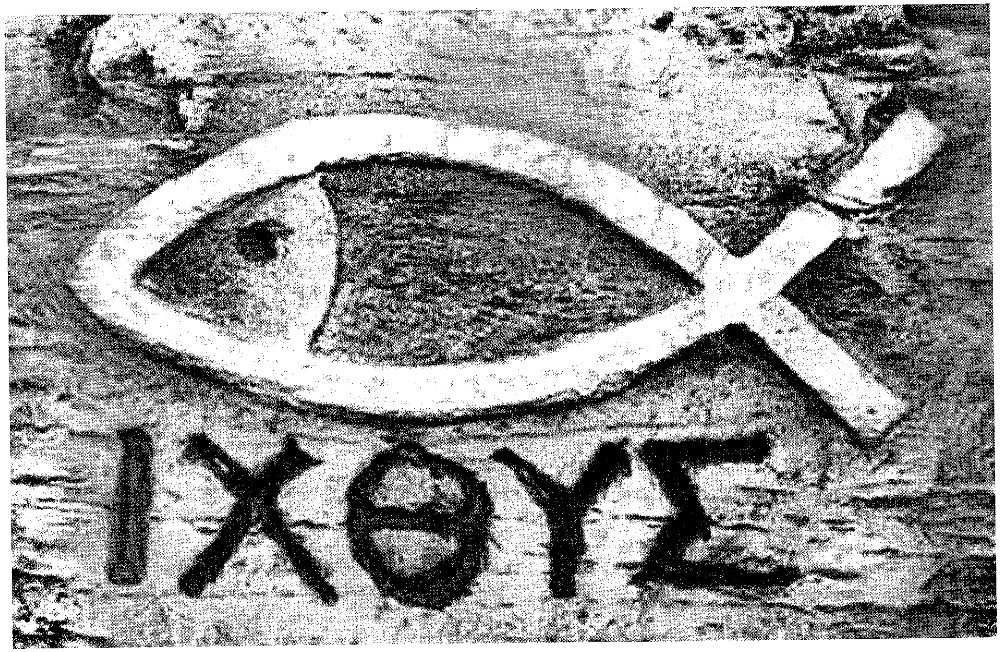

XI/2016. !
umnoženo !

SVETA KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE

MEMORIALE DOMINI

Uputa o načinu službe svete Pričesti

Službeni je tekst u AAS, 61 (11969) s. 541-547

(Naslovi u tekstu su prema službenom francuskom prijevodu objavljenom u Documentation catholique, br. 1544 od 20. srpnja 1969.)

Euharistija i crkveni obredi

Kad Crkva slavi Gospodnji spomenčin, potvrđuje vlastitim obredom svoju vjeru i poklon Kristu koji je u žrtvi prisutan i koji se daje kao hrana onima koji sudjeluju za Euharistijskim stolom. Zato je njoj mnogo do toga da se Euharistija slavi i prima s najvećim poštovanjem i plodnošću, čuvajući netaknuto tradiciju koja je došla do nas određenim razvojem i koja je bogato prožela običaje i život Crkve. Povijesni nam, naime, dokumenti kazuju da je način slavljenja i primanja Svete Euharistije imao različite oblike.

Liturgijska obnova

U ovo naše vrijeme u obred slavljenja Euharistije uvedene su značajne i velike promjene koje više odgovaraju duhovnim i duševnim potrebama današnjeg čovjeka; tako je u tu disciplinu, koja uređuje način sudjelovanja vjernika u božanskom Sakramentu, ponovno uvedena, zbog nekih okolnosti, Pričest pod obje prilike kruha i vina, koja je nekoć bila i u latinskom obredu a polako nestala . A kako je takvo stanje bilo već svugdje u doba Tridentinskog sabora, taj ga je sabor potvrdio i dogmatski obranio, a što je odgovaralo stanju tog vremena(1).

Uvođenje Pričesti na ruku bez odobrenja

S ovim se obnovljenim načinima zaista sve više vjerno i živo očituje znak Euharistijske gozbe i sveobuhvatni Kristov mandat, pa je jednako tako bolje sudjelovanje u slavljenju Euharistije, posebno znakovito u sakramentalnoj Pričesti, posljednjih godina tu i tamo pobudilo želju za povratkom na stari način polaganja Euharistijskog kruha na ruku vjernika, koji sam sebe pričešćuje prinoseći ga svojim ustima. Štoviše, u nekim je zajednicama i na pojedinim mjestima uveden taj način, premda od Svete Stolice nije bilo dano prethodno dopuštenje i nije bilo prikladne pripreme vjernika.

Praksa u početcima

Istina je, da je prema starodrevnom običaju vjernicima nekad bilo dopušteno ovu Božansku hranu primati na ruku i sami je sebi stavljati u usta. Isto im je tako, u najstarija vremena, bilo dopušteno da su iz mjesta gdje se slavila Žrtva mogli sa sobom ponijeti Presveto, najviše zato da bi ga imali kao popudbinu za slučaj kad su bili suočeni sa smrću radi ispovijedanja vjere. Ali propisi Crkve i spisi Otaca obilno svjedoče o uobičajenom dubokom poštovanju prema svetoj Euharistiji. Tako: „Neka nitko ne blaguje od ovoga Tijela, a da se prije nije klanjao"(2), a svakome koji blaguje upućena je ova preporuka: „Uzmi to i pazi da ti se ništa ne izgubi"(3); „Tijelo je naime Kristovo"(4).

Štoviše, briga i služba Tijela i Krvi Kristove bila je povjerena na jedan poseban način svetim služiteljima ili ljudima koji su bili za to posebno određeni. „Poslije nego onaj koji predstoji izgovori molitve i sav narod odobravanjem usklikne, oni koje zovemo đakonima dijele svim prisutnima kruh i vino i vodu nad kojima su izrečene hvale, i nose ih odsutnima" (5). Naskoro je samo svetim služiteljima bilo povjereno nositi svetu Euharistiju, zato da se bolje osigura poštovanje koje pripada Tijelu Kristovu i da se bolje odgovori potrebama vjernika.

Promjena starog načina

S vremenom, kako se sve više produbljivala istina o Euharistijskom otajstvu i njegova snaga i Kristova prisutnost u njemu, naglašavalo se i sve veće dužno poštovanje prema ovom Presvetom Sakramentu i osjećaj poniznosti s kojim ga treba primati, uveden je običaj da sam služitelj česticu posvećenog Kruha polaže na jezik onih koji primaju Pričest.

Razlozi da se sačuva praksa Pričesti na usta

Imajući pred sobom današnje općenito stanje u Crkvi, ovaj način dijeljenja svete Pričesti mora biti sačuvan ne samo zato što ima za sobom višestoljetnu tradiciju, nego posebno zato što izražava poštovanje vjernika prema Euharistiji.

Ovaj način nipošto ne vrijeđa dostojanstvo onih koji takvom Sakramentu prilaze, on je baš dobra priprava kakva se traži za najplodonosniji način primanja Tijela Gospodnjega(6). Ovo poštovanje ne pripada „običnom kruhu i piću"(7), nego označava blagovanje Tijela i Krvi Gospodnje, po kojemu „narod Božji sudjeluje u dobru vazmene žrtve, obnavlja novi savez što je jednom u Krvi Kristovoj od Boga s ljudima učinjen, te u vjeri i nadi predoznačuje i anticipira eshatološku gozbu u kraljevstvu Očevu"(8).

Papa je odlučan ne dopustiti Pričest na ruku

Osim toga, s ovakvim načinom koji se mora smatrati tradicionalnim, bolje se osigurava poštovanje, ljepota i dostojanstvo koji pripadaju svetoj Pričesti; isključena je svaka opasnost profanacije Euharistijskih prilika, u kojima je na „sasvim osobit način potpuno i sav Krist, Bog i čovjek" (9), prisutan substancijalno i na trajan način, te se tako konačno najbolje vodi briga o česticama posvećenog Kruha, na što je Crkva uvijek upozoravala. „To što si pustio da padne, znaj da je kao da si izgubio jedan od svojih udova"(10).

Konsultacija latinskog episkopata

Stoga, kad je mali broj Biskupskih konferencija zatražio, a i neki biskupi u svoje ime, da se na njihovom području dopusti polagati posvećeni Kruh na ruku vjernika, Vrhovni je Svećenik odlučio da se zamole svi biskupi Latinske Crkve za mišljenje o prikladnosti uvođenja tog obreda.

Opasnosti koje bi mogle nastati od te promjene

Promjena naime u tako značajnoj stvari koja se temelji na prastaroj i časnoj tradiciji, osim što je u pitanju disciplina, može u sebi nositi opasnosti koje bi mogle nastati, treba se naime bojati, od novog načina dijeljenja svete Pričesti i dovesti bilo do manjeg poštovanja ovog uzvišenog oltarskog Sakramenta, bilo do profanacije tog Sakramenta, bilo do iskrivljenja prave nauke.

Rezultati ankete

Stoga su biskupima postavljena tri pitanja, na koja su do 12. prošlog mjeseca ožujka ovako odgovorili:

1. Čini li se prikladnim udovoljiti molbi da se, osim tradicionalnog načina, jednako dopusti obred primanja svete Pričesti na ruku? - Placet: 567. Non placet: 1233. Placet juxta modum: 315. Vota invalida: 20.
2. Treba li ovaj novi obred kao pokus prije obavljati u malim zajednicama, dopuštenjem Ordinarija mjesta? - Placet: 751. Non placet: 1215. Vota invalida: 70.
3. Misliš li da će vjernici, poslije dobre katehetske pripreme, ovaj novi obred rado prihvatiti? - Placet: 835. Non placet: 1185. Vota invalida: 128.

Iz ovih je odgovora očito kako velika većina biskupa smatra da ne treba mijenjati sadašnju disciplinu; jer kad bi se mijenjala, ona bi vrijeđala osjećaj i duhovni senzibilitet ovih biskupa i mnogih vjernika.

Konačna papina odluka

Stoga, pošto je razmotrio opažanja i savjete onih koje je „Duh Sveti postavio da kao biskupi upravljaju Crkvama“(11), s obzirom na ozbiljnost predmeta i vrijednost iznesenih razloga, Vrhovni Svećenik ne misli mijenjati već dugo prihvaćeni način dijeljenja Svete Pričesti vjernicima.

Konačni poticaj

Zato, Apostolska Stolica živo potiče biskupe i svećenike i vjernike, da strogo održavaju ponovno potvrđeni zakon, bilo uzimajući u obzir presudu velikog broja katoličkog Episkopata, bilo zbog oblika kojim se služi današnji obred svete Liturgije, i konačno za zajedničko dobro same Crkve.

Kako prihvatiti nezakonite situacije

Gdje je pak uzeo maha protivan običaj, naime svetu Pričest stavljati na ruke vjernika, Apostolska Stolica, da bi pomogla Biskupskim konferencijama kako bi izvršile pastoralnu zadaću u današnjim često težim situacijama, tim istim Konferencijama povjerava teret i dužnost da brižljivo ocijene moguće posebne okolnosti, kako bi se izbjegla bilo kakva opasnost manjka poštovanja ili krivih nauka, koje bi se uvukle u duše o ovom Presvetom Sakramentu, i da se izbjegnu s pažnjom i sve druge neprilike.

Način kako zatražiti dopuštenje

U tim slučajevima, da bi se taj običaj pravilno uspostavio, Biskupske će konferencije, poslije razboritog ispitivanja, iznijeti prikladne odluke, koje imaju biti donesene u tajnom glasanju sa dvotrećinskom većinom; one će zatim, popraćene točnim izvještajem razloga kojim su motivirane, poslati Svetoj Stolici, da bi se dobilo nužnu potvrdu(12). Sveta će Stolica pažljivo ispitati svaki slučaj, nikako ne zanemarujući veze koje proizlaze među lokalnim Crkvama, kao i svake od njih sa sveopćom Crkvom, kako bi se unaprijedilo zajedničko dobro i zajednička izgradnja, i da bi ojačala vjera i pobožnost, što proizlazi iz uzajamnog primjera.

Zaključak

Ova Uputa, koja je sastavljena po posebnom nalogu Vrhovnog Svećenika Pavla VI., snagom Apostolske vlasti 28. svibnja 1969. od Njega je valjano potvrđena. On je i odredio da se ona dade na znanje svetim biskupima preko predsjednika Biskupskih konferencija.

Što god bi se ovom protivilo, nema nikakve snage.

Rim, 29. mjeseca svibnja, godine 1969.

Benno kard. Gut, prefekt Bugnini,tajnik

---

1. Usp. Trid. koncil, sjednica XXI, Doctrina de communione sub utraque specie et parvulorum: DS 1726-1727; sjednica XXII, Decretum super petitionem concessionis calicis: DS 1760.
2. Usp. Sv. Augustin, Enarrationes in psalmos 98,9: PL 37,1264.
3. Sv. Ćiril Jeruzalemski, Catecheses mystagogicae,V,21: PG 33,1126.
4. Sv. Hipolit, Traditio apostolica, n. 37, ed B. Botte, 1963, str. 84.
5. Sv. Justin, Apologia I,65: PG 6,427.
6. Usp. Sv. Augustin, Enarrationes in psalmos 98,9: PL 37, 1264-1265.
7. Usp. Sv. Justin, Apologia I,66: PG 6,427; Sv.Irenej, Adversus haereses 1,4,c.18,n5: PG 7, 1028-1029.
8. Sv. Kongregacija obreda, Uputa Eucharisticum Mysterium, br. 3n: AAS 59 (1967), EV II, 1269.
9. Isto, br. 9: AAS 59 (1967), 547; EV II,1309.
10. Sv. Ćiril Jeruzalemski, Catecheses mystagogicae V, 21: PG 33,1126.
11. Usp. Dap 20,28.
12. Usp. CD 38,4, AAS 58 (1966), 693; EV I, ~~686~~. 693

(Prema latinskom originalu preveo don Alojzije Bavčević, Vepric, 3. veljače 2014. - Prijevod, dakako, nije služben. - Čini se, da ovaj dokument kod nas do danas nije nigdje službeno objavljen.)